

PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY W GMINIE WIŚNIEW
na lata 2017-2019

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
1. PODSTAWOWE POJĘCIA DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA	4
2. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA	6
3. CHARAKTERYSTYKA GMINY	9
4. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE	11
4.1. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	11
4.2. SYTUACJA MIESZKANIOWA RODZIN	13
4.3. SYTUACJA DZIECKA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM I RODZINNYM	14
4.4. SYTUACJA RODZINY I DZIECKA W ŚRODOWISKU LOKALNYM	18
4.5. POMOC SPOŁECZNA RODZINIE I DZIECKU	25
4.6. DZIECKO I RODZINA WSPIERANI PRZEZ PORADNIĘ PSYCHOLOGICZNO- PEDAGOGICZNĄ	34
4.7. PRZESTĘCZOŚĆ WŚRÓD NIELETNICH	34
4.8. RODZINA I DZIECKO POD KURATELĄ SĄDOWĄ	34
4.9. ANALIZA SWOT	35
4.10. ZASOBY WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO W GMINIE	39
4. CEL GŁÓWNY PROGRAMU, CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA	41
5. REALIZACJA PROGRAMU	45
5.1. PROJEKTY	47
SPIS TABEL I WYKRESÓW	58

WPROWADZENIE

Dziecko i rodzina wymagają wsparcia oraz szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz rodzin powinna koncentrować się na wyrównywaniu pomiędzy nimi nieuzasadnionych i niezawinionych różnic socjalnych, tworzeniu im równych szans oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka życiowego, natomiast działania podejmowane na rzecz dzieci winny mieć na celu ochronę ich praw, wyrównywanie szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz zapewnienie im ochrony w obliczu zagrożeń.

Z punktu widzenia polityki społecznej, która odpowiada za tworzenie warunków samodzielnego funkcjonowania rodziny, rodzina i dziecko stanowią przedmiot niejako selektywnego zainteresowania. Jest tak dlatego, że odnosi się ono zwłaszcza do tych rodzin i pochodzących z nich dzieci, które na pewnym etapie swojego życia stają się bezradne i marginalizowane.

Czynników powodujących bezradność i marginalizację rodziny jest wiele. Co budzi niepokój, ich liczba w ostatnim okresie wzrasta. Jedną z głównych przyczyn zwiększania się zjawisk niepożądanych, godzących w dobro rodziny i dziecka, jest wyczerpanie się więzi społecznych spajających struktury rodziny, wprowadzające element rozchwiania równowagi i harmonii w ich życiu.

Możliwość świadczenia komplementarnego wsparcia rodzinom, które stają się bezradne i marginalizowane, daje stworzenie lokalnego systemu wspierania rodziny. W systemie takim ważne jest, by prowadzone działania oprzeć na przekonaniu, że naturalnym i koniecznym środowiskiem wychowania dziecka jest rodzina. W pierwszej kolejności powinien on być nastawiony na pomoc w rozwiązywaniu życiowych problemów rodziny, zanim nastąpi rozkład więzi rodzinnych oraz zaistnieją okoliczności zmuszające do rozłączenia rodziny. Należy przy tym pamiętać, iż efektywna praca z rodziną musi być stała, intensywna i dotyczyć jej ważnych problemów.

Niniejszy Program został opracowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wiśniewie. Jest on zgodny z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 marca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 poz. 332 ze zmianami), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny”.

1. PODSTAWOWE POJĘCIA DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA

Istnieje wiele definicji rodziny. Najogólniej określa się ją jako podstawową komórkę społeczną, składającą się z rodziców (rodzica) i dzieci. Podkreśla się również instytucjonalną formę małżeństwa, poprzez którą powstaje system pokrewieństwa i dziedziczenia. Elementem wyróżniającym rodzinę jest wspólnota mieszkaniowa, tworząca najczęściej jedno gospodarstwo domowe, które może obejmować dwa, a nawet trzy pokolenia. Cechą wspólną wszystkich definicji rodziny jest to, że zapewnia ona ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. Ogólnie rzecz ujmując, rodzinę charakteryzuje współwystępowanie takich elementów, jak: wspólne zamieszkanie członków, wspólne nazwisko, wspólna własność oraz wspólna kultura duchowa.

Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspokajanie potrzeb swoich członków. Przede wszystkim warunkuje prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny dziecka. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Rodzina oddziałuje na dziecko poprzez określony i swoisty układ stosunków społecznych, na których podłożu dziecko przyswaja sobie określone wartości i wzory osobowe.

Każda rodzina tworzy własną, niepowtarzalną atmosferę życia domowego, na którą wpływają między innymi: stosunki wzajemne między małżonkami, miłość rodzicielska do dzieci, codzienne zachowania członków rodziny, kultywowanie tradycji, a także służba uznawanym wartościom. Wychowawcze oddziaływanie rodziny ma istotny wpływ na socjalizację dzieci i młodzieży w drodze nieuświadomionego często przekazywania wiedzy o otaczającym świecie wraz z wartościowaniem go i preferowaniem wzorów zachowań.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Do zjawisk patologicznych zalicza się: alkoholizm, narkomanię, przestępczość rodziców oraz przemoc w rodzinie. Są one najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego dzieci.

Dziecko, podobnie jak rodzina, nie posiada jednoznacznej definicji. Według Kodeksu cywilnego to osoba, która nie ukończyła 18 lat i nie uzyskała pełnej zdolności do czynności prawnych. W Kodeksie karnym osobę do ukończenia 17. roku życia uważa się za nieletnią.

Dzieci do 13. roku życia nie mają zdolności do czynności prawnych, a w ich imieniu działają rodzice lub opiekunowie prawni. Ograniczoną zdolność do czynności prawnych Kodeks cywilny przyznaje dzieciom, które ukończyły 13 lat.

Pełną zdolność do czynności prawnych uzyskuje się wraz z ukończeniem 18 roku życia (jedyne odstępstwo stanowi wcześniejsze zawarcie związku małżeńskiego). Dziecko pozostaje aż do uzyskania pełnoletności, tj. ukończenia 18 lat, pod władzą rodzicielską.

2. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA

Rodzina i dziecko są chronione zarówno w ustawodawstwie polskim, jak i międzynarodowym. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 18. stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Kolejne artykuły konkretyzują to stwierdzenie, odnosząc je do różnych aspektów życia rodzinnego.

Rozwinięcie norm zawartych w Konstytucji, a odnoszących się do rodziny, znajduje miejsce w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym. W dokumencie tym unormowano problematykę zawierania i ustanawiania małżeństw, stosunków majątkowych między małżonkami, obowiązków alimentacyjnych, pochodzenia dziecka, stosunków między rodzicami i dziećmi, instytucji przysposobienia, opieki i kurateli.

Innymi regulacjami prawnymi związanymi z problematyką rodziny są Kodeksy: karny, cywilny, postępowania cywilnego i pracy. Pierwszy z nich zakłada ściganie z urzędu przestępstw przeciwko rodzinie, do których zalicza: bigamię, znęcanie się nad członkami rodziny, rozpijanie małoletniego, uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego, porzucenie i uprowadzenie dziecka. Natomiast Kodeks cywilny, choć nie jest bezpośrednio związany z ochroną rodziny, służy jej w zakresie przepisów dotyczących ochrony praw małoletniego w obrocie prawnym oraz dotyczących zasad prawa spadkowego. Kodeks postępowania cywilnego z kolei chroni rodzinę w postępowaniu egzekucyjnym. Obejmuje również ustawowe zwolnienie od kosztów sądowych dla osób dochodzących roszczeń alimentacyjnych i daje możliwość występowania w tych sprawach w charakterze pełnomocnika właściwego przedstawiciela do spraw opieki społecznej organu gminy lub organizacji społecznej, mającej na celu udzielenie pomocy rodzinie. Kodeks pracy służy głównie ochronie macierzyństwa i zdrowia kobiet.

Problematykę rodzinną podejmują również ratyfikowane przez Polskę akty międzynarodowe. Jednym z nich jest Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, której art. 16. stanowi, że rodzina jest naturalną i podstawową komórką społeczeństwa i ma prawo do ochrony ze strony społeczeństwa i państwa.

Zapis dotyczący rodziny figuruje również w pkt 16. pierwszej części Europejskiej Karty Społecznej. Mówi on, iż rodzina, jako podstawowa komórka społeczeństwa, ma prawo do odpowiedniej ochrony społecznej, prawnej i ekonomicznej dla zapewnienia jej pełnego rozwoju.

Innym dokumentem zapewniającym ochronę rodzinie jest uchwalona przez Stolicę Apostolską Karta Praw Rodziny. W dokumencie tym zapisane jest m.in. prawo do istnienia i budowy rodziny, czyli prawo każdego do założenia rodziny i posiadania środków na jej utrzymanie, prawo do przekazania życia i wychowania dzieci wedle własnych tradycji i wartości, prawo do mieszkania pozwalającego na godziwe życie rodzinne oraz prawo do zabezpieczenia fizycznego, społecznego, politycznego i ekonomicznego.

Problematyka rodzinna podejmowana jest także w Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet. W dokumencie tym, w określeniu prawa kobiet do równouprawnienia i partnerstwa podkreślono m.in. wpływ kobiet na wzrost dobrobytu społeczeństwa i rodziny. Część artykułów Konwencji pozostaje w bezpośrednim związku z rodzinnymi funkcjami kobiety, ukierunkowanymi na wzmocnienie społecznego statusu rodziny.

Kolejnym dokumentem międzynarodowym, będącym zarazem najważniejszym aktem prawnym regulującym prawa dziecka, jest Konwencja o Prawach Dziecka. Jej postanowienia dotyczą osób, które nie ukończyły 18. roku życia i obejmują: prawa cywilne, prawo do swobody myśli, sumienia i wyznania, prawo do wychowywania w rodzinie i kontaktów z rodzicami, prawa socjalne oraz kulturalne i polityczne. Konwencja ustanawia status dziecka oparty na założeniach, że jest ono samodzielny podmiotem, wymagającym – ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną – szczególnej opieki i ochrony prawnej, posiadającym jako istota ludzka prawo do poszanowania tożsamości, godności i prywatności, a rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowania i wymaga ze strony państwa wsparcia.

Tworząc system ochrony dziecka, kierowano się: zasadą dobra dziecka (wszystkie działania podejmowane są w najlepiej pojętym interesie dziecka), zasadą równości (wszystkie dzieci, niezależnie od ich cech: koloru skóry, płci i narodowości, mają być równe wobec prawa), zasadą poszanowania praw i odpowiedzialności obojga rodziców za rozwój i wychowanie dziecka (ochronie podlega autonomia rodziny i prawa obojga rodziców do decydowania o sprawach dziecka) oraz zasadą pomocy państwa w zabezpieczeniu odpowiednich warunków socjalnych i zdrowotnych rodziny.

Jeszcze innym aktem prawnym zapewniającym ochronę dziecku jest Europejska Konwencja o Przystosowaniu Dzieci. Ma ona zastosowanie do dzieci, które w momencie przystosowania nie ukończyły 18 lat, nie zawarły związku małżeńskiego oraz nie są uznawane przez prawo za pełnoletnie.

Dokumentem na rzecz praw dziecka jest także Europejska Konwencja o Statusie Prawnym Dziecka Pozamałżeńskiego, która zrównuje w prawach dzieci małżeńskie i pozamałżeńskie.

Rodzina i dziecko są chronione w ustawodawstwie Unii Europejskiej. Prawny zapis ochrony rodziny i dziecka znajduje się w wyżej wymienionych aktach międzynarodowych oraz w konstytucjach poszczególnych państw członkowskich. Istnieją poza tym wspólnotowe akty wtórne dotyczące równego traktowania kobiet, które zwracają uwagę na konieczność pogodzenia życia zawodowego z rodzinnym oraz na szczególną ochronę kobiet w ciąży i w okresie macierzyństwa.

3. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Wiśniew jest gminą położoną we wschodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie siedleckim. Jest jedną z dwunastu gmin wiejskich powiatu, w skład którego wchodzi ogółem 13 gmin. Na obszarze gminy zlokalizowanych jest 26 miejscowości tworzących 27 następujących sołectw: Borki-Kosiorki, Borki-Paduchy, Borki-Soldy, Ciosny, Daćbogi, Gostchorz, Helenów, Kaczory, Lipniak, Łupiny, Mościbrody, Mościbrody Kolonia, Mrocзки, Myrcha, Nowe Okniny, Okniny-Podzdrój, Pluty, Radomyśl, Stare Okniny, Stok Wiśniewski, Śmiary, Tworki, Wiśniew, Wiśniew-Kolonia, Wólka Wiśniewska, Wólka Wołyńska i Zabłocie.

Siedziba gminy – miejscowość Wiśniew – położona jest w odległości ok. 120 km od Warszawy (stolicy województwa) oraz ok. 12 km od siedziby władz powiatowych. Powierzchnia gminy liczy 125 km². Gmina graniczy z następującymi gminami powiatu siedleckiego: Domanice, Siedlce, Skórzec, Zbuczyn oraz od strony południowej z województwem lubelskim (tj. z gminą Łuków należącą do powiatu łukowskiego).

Przez obszar gminy przebiegają ważne w skali kraju szlaki komunikacji kołowej i kolejowej, do których należy zaliczyć drogę krajową nr 63 o znaczeniu międzyregionalnym, która łączy siedzibę gminy m.in. z Siedlcami, Łukowem i Lublinem oraz linię kolejową Kunowice –Warszawa –Terespol, która ma znaczenie międzynarodowe, jako część magistrali E20 łączącej Berlin z Moskwą. Na terenie gminy, w Borkach-Kosiorkach, znajduje się przystanek kolejowy Kosiorki.

Gmina, pragnąc mieć wpływ na rozwój i promocję gminy, uczestniczy w pracach i działaniach Lokalnej Grupy Działania „Kapitał – Praca – Rozwój”, należy również do Związku Gmin Wiejskich RP.

Spośród funkcjonujących w gminie podmiotów gospodarczych najczęściej działa w branżach: budownictwo i transport. Gmina ma charakter typowo rolniczy, stąd obecne są tutaj także podmioty zajmujące się przetwórstwem rolno-spożywczym. Do największych przedsiębiorstw mających siedzibę na terenie gminy należą: Zakład Mięśny „MOŚCIBRODY” Sp. z o.o., Ubojnia Zwierząt Gospodarczych Wierzejski, Okniński sp. j., „CARPINUS” Tartak Skład Drewna, Zakład Usługowo-Produkcyjny „WOJAX” s.c.

Infrastruktura techniczna w gminie jest stale rozbudowywana. Cała gmina jest strefonizowana. Na koniec roku 2016 zводociągowanych jest 95,8% gospodarstw, natomiast 15% mieszkańców korzysta z sieci kanalizacyjnej, przy czym odsetki te systematycznie rosną.

Sieć placówek oświatowo-wychowawczych na terenie gminy tworzą: jedno przedszkole samorządowe w Wiśniewie, w którym w roku szkolnym 2015/2016 opieką objętych były 44 dzieci, trzy oddziały przedszkolne do których uczęszcza 46 dzieci, trzy szkoły podstawowe w Wiśniewie, Radomyśli i Śmiarach, do których uczęszczało ogółem 328 uczniów oraz trzy szkoły gimnazjalne mieszczące się w Wiśniewie, Radomyśli i Śmiarach, w których naukę pobierało 160 uczniów. Szkoły podstawowe i gimnazjalne zlokalizowane w poszczególnych miejscowościach tworzyły Zespoły Oświatowe w Wiśniewie, Radomyśli i Śmiarach.

Do instytucji prowadzących w gminie działalność edukacyjną należy także Centrum Kształcenia na Odległość na Wsiach (CKNONW) zlokalizowane w budynku Urzędu Gminy. Placówka wyposażona jest w nowoczesny sprzęt komputerowy z dostępem do Internetu oraz w bibliotekę multimedialną. Centrum umożliwia mieszkańcom gminy dostęp do licznych kursów on-Line, stwarza odpowiednie, sprzyjające warunki do pracy i nauki, daje możliwości nieodpłatnego dostępu do stworzonej platformy e-edukacyjnej. Każda osoba zainteresowana zdobywaniem i uzupełnianiem swojej wiedzy ma możliwość podnoszenia kwalifikacji, uczestnicząc w szerokiej ofercie kursów informatycznych i szkoleń językowych. Na terenie gminy istnieje również Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Gostchorzy, placówka resocjalizacyjna, w której przebywa w roku 2015 przebywało średnio 38 chłopców miesięcznie.

Działalność kulturalno-oświatową na terenie gminy prowadzi Gminny Ośrodek Kultury w Wiśniewie, w którym funkcjonują koła zainteresowań, rozwijające amatorską twórczość zespołową i indywidualną w różnych dziedzinach. Ponadto w strukturach Ośrodka działa Gminna Biblioteka Publiczna w Wiśniewie oraz Centrum Integracyjno-Edukacyjne w Radomyśli wyposażone w pracownię komputerową z dostępem do Internetu.

Gminny Ośrodek Kultury w Wiśniewie jest organizatorem kilku imprez o znaczeniu ponadlokalnym, którymi są: Międzynarodowy Festiwal Kolęd i Pastorałek „Kolędnicze serce polskie”, Mazowiecki Festiwal Kapel Ludowych „Pod Siedlcami w Wiśniewie”, Festiwal Kuchni Regionalnej „Z wiśniowym smakiem”. Do ważniejszych kulturalno-oświatowych imprez okolicznościowych gminy należą niewątpliwie także: Dożynki Gminne, Święto Chleba, Święto Ziemiaka i Kukurydzy, Jarmark Bożonarodzeniowy, festyny rodzinne (m.in. Dzień Dziecka, Dzień Matki, Dzień Rodziny, Dzień Jesieni, Majówka Oknińska), turnieje i zawody sportowe oraz sportowo-pożarnicze. W kilku sołectwach gminy organizatorami festynów są aktywnie działające Koła Gospodyń Wiejskich, zrzeszone w lokalnym Stowarzyszeniu Kół Gospodyń Wiejskich „Mazowieckie Wisienki” w Wiśniewie.

Zadania służby zdrowia w gminie realizuje Gminny Ośrodek Zdrowia w Wiśniewie (wchodzący w skład Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Siedlcach) oraz przychodnia lekarska Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej, prywatna praktyka stomatologiczna i apteka. Wszystkie te placówki zlokalizowane są w Wiśniewie.

4. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE

Diagnoza sytuacji rodziny i dziecka w gminie Wiśniew została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, oraz analizie ankiet skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy). Diagnoza uwzględnia również analizę SWOT, która w obszarze „Rodzina, dziecko i młodzież” została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy.

4.1. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Na koniec 2015 roku gmina Wiśniew liczyła 5.952 mieszkańców, w tym 2.965 kobiety, które stanowiły 49,8% ogółu ludności.

Struktura wiekowa mieszkańców gminy ulegała zmianom. W latach 2012-2015 liczba dzieci i młodzieży spadała, liczba osób w wieku produkcyjnym rosła, a liczba osób starszych ulegała wahaniom. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2012-2015

	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1.519	1.471	1.407	1.375
liczba osób w wieku produkcyjnym	3.632	3.634	3.653	3.690
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	861	877	881	887
Ogółem	6.012	5.982	5.941	5.952

Dane Urzędu Gminy w Wiśniewie.

Sytuacja demograficzna kształtowana jest przez takie wskaźniki, jak będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz saldo migracji, która odbywa się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane szczegółowe w tym zakresie odnoszące się do gminy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2012-2015

	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
liczba urodzeń żywych	58	61	56	62
liczba zgonów	57	54	59	69
przyrost naturalny	1	7	-3	-7

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 3. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2012-2015

	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
saldo migracji w ruchu wewnętrznym	-27	-27	-37	1
saldo migracji w ruchu zagranicznym	0	-1	1	0
saldo migracji ogółem	-27	-28	-36	1

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W gminie odnotowano spadek liczby dzieci i młodzieży, co było w znacznej mierze spowodowane wejściem w wiek produkcyjny większej liczby osób niż wyniosła liczba urodzeń żywych, ulegająca w badanym okresie wahaniom – 58 w 2012 r., 61 w 2013 r., 56 w 2014 r., 62 w 2015 r. Przyczyniało się to do wahań przyrostu naturalnego (1 w 2012 r., 7 w 2013 r., -3 w 2014 r., -7 w 2015 r.), przy czym spadek przyrostu naturalnego w 2015 r. znalazł odzwierciedlenia w zwiększeniu się liczby mieszkańców gminy.

Saldo migracji w latach 2012-2015 było przeważnie niekorzystny (-27 w 2012 r., -28 w 2013 r., -36 w 2014 r., 1 w 2015 r.) i miało zauważalny wpływ na malejącą liczbę mieszkańców gminy w latach 2012-2014 r. oraz niewielki wzrost w roku 2015. Migracja mieszkańców do i z gminy odbywała się w ruchu wewnętrznym oraz zagranicznym.

Biorąc pod uwagę powyższe dane i próbując dokonać prognozy ludności gminy na najbliższe lata, należy zauważyć, że przy zmniejszającej się liczbie mieszkańców gminy systematycznie maleje procentowy udział w populacji dzieci i młodzieży (25.3% w 2012 r., 24,6% w 2013 r., 23,7,0% w 2014 r., 23,1% w 2015 r.), a jednocześnie odsetek osób starszych utrzymuje się na stałym poziomie (14,3% w 2012 r., 14,7% w 2013 r., 14,8% w 2014 r., 14.9% w 2015 r.). Powyższe tendencje demograficzne będą wymagały dopasowania usług społecznych do potrzeb zarówno dzieci i młodzieży, jak i seniorów. W przypadku tych pierwszych konieczne będzie dostosowanie dostępu do wychowania, edukacji, kultury, sportu i rekreacji, tym drugim trzeba będzie natomiast udzielić stosownej pomocy materialnej

i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

4.2. SYTUACJA MIESZKANIOWA RODZIN

W latach 2012-2015 liczba mieszkań będących w zasobach gminy Wiśniew uległa niewielkim wahaniom, w latach 2012-2014 liczba mieszkań wyniosła 16, 30 izb, oraz powierzchnia użytkowa mieszkań 816 m², natomiast w roku 2015, 15 mieszkań, 29 izb oraz 781 m² powierzchni użytkowej. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosiła 51 m². Na stałym poziomie pozostała przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na jedną osobę, która wynosiła 17 m². Należy dodać, że w latach 2012-2015 nie oddano do użytku żadnych nowych mieszkań. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Zasoby mieszkaniowe gminy w latach 2012-2015

	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
liczba mieszkań	16	16	16	15
liczba izb	30	30	30	29
powierzchnia użytkowa mieszkań (w m ²)	816	816	816	781
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	51	51	51	50
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (w m ²)	17	17	17	17
liczba nowych mieszkań oddanych do użytkowania	0	0	0	0
liczba nowych izb oddanych do użytkowania	0	0	0	0

Dane Urzędu Gminy w Wiśniewie.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez gminę, a realizowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2012-2015

	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	4	3	2	0
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	25	26	12	0
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	2.799,50	2.043,48	679,68	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie.

W latach 2012-2015 sukcesywnie spadała w gminie liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych (z 4 w 2012 r. do 0 w 2015 r.). Tym samym zmniejszała się liczba rodzin, którym decyzją administracyjną przyznano dodatek mieszkaniowy (z 25 w 2012 r. do 0 w 2015 r.). Wartość przyznanych dodatków także zmniejszyła się (2.799,50 zł w 2012 r., 2.043,48 zł w 2013 r., 679,68 zł w 2014 r., 0 zł w 2015 r.).

4.3. SYTUACJA DZIECKA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM I RODZINNYM

Analiza sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących w gminie Wiśniew placówkach oświatowych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne dzieci i uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. W sumie do analizy przedłożono 6 ankiet – wypełnionych przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów – z następujących placówek oświatowo-wychowawczych:

- Szkoła Podstawowa w Wiśniewie (liczba uczniów: 175),
- Publiczne Gimnazjum w Wiśniewie (liczba uczniów: 88),
- Szkoła Podstawowa w Radomyśli (liczba uczniów: 83),
- Publiczne Gimnazjum w Radomyśli (liczba uczniów: 38),
- Szkoła Podstawowa w Śmiarach (liczba uczniów: 70),
- Publiczne Gimnazjum w Śmiarach (liczba uczniów: 34).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, że żadna z placówek nie zatrudnia pielęgniarki, wszystkie placówki zatrudniają pedagoga oraz logopedę, 4 szkoły oferują wsparcie psychologa (Szkoła Podstawowa w Śmiarach, Szkoła Podstawowa w Wiśniewie, Publiczne Gimnazjum w Wiśniewie, Publiczne Gimnazjum w Śmiarach).

Wszystkie placówki prowadzą na swoim terenie dożywianie uczniów w formie gorącego posiłku.

Możliwość korzystania z sali gimnastycznej i Internetu dają wszystkie placówki. Przedstawiciele 4 szkół nie zauważyli trudności z dojazdem uczniów na zajęcia (Szkoła Podstawowa w Śmiarach, Szkoła Podstawowa w Wiśniewie, Publiczne Gimnazjum w Śmiarach, Publiczne Gimnazjum w Wiśniewie), 2 szkoły zauważyły trudności z dojazdem

do szkoły (Szkoła Podstawowa w Radomyśli, Publiczne Gimnazjum w Radomyśli). Stanowisko swoje tłumaczą brakiem dowozu uczniów do szkoły, na co zwracają uwagę rodzice. Tylko w trzech szkołach funkcjonują klasy integracyjne (Szkoła Podstawowa w Radomyśli, Szkoła Podstawowa w Śmiarach, Publiczne Gimnazjum w Śmiarach).

Wszystkie placówki oferują dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać zróżnicowanych tematycznie kół zainteresowań, m.in. tanecznych, wokalnie-muzycznych, plastycznych, sportowych, przedmiotowych. Wszystkie placówki prowadzą zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród nich organizowane są zajęcia wyrównawcze (6 szkół), korekcyjno-kompensacyjne (6), logopedyczne (4), socjoterapeutyczne (4) oraz psychoterapeutyczne (3) oraz indywidualna terapia pedagogiczna.

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, na dwa sposoby, tj. odpowiadając na pytanie o charakterze otwartym oraz wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych obejmujący 14 zmiennych.

Określając problemy w odpowiedzi na pytanie otwarte, badani wskazywali głównie na bezrobocie oraz bezradność wychowawczą i opiekuńczą, które pociągają za sobą skutki dwojakiego rodzaju. W pierwszym przypadku brak pracy zmusza niektórych rodziców do wyjazdu za granicę, co generuje problemy tzw. eurosieroctwa oraz może prowadzić do rozbicia rodzin. Z kolei drugi przypadek wiąże się również z występującymi w domu dysfunkcjami, takimi jak nadużywanie alkoholu przez rodziców, brakiem odpowiedniego zainteresowania dzieckiem. W obu sytuacjach nie bez znaczenia pozostaje fakt, że ich ogólną konsekwencją jest pozostawienie dziecka samemu sobie – bez opieki i z ograniczonymi szansami na dostęp do alternatywnych form spędzania wolnego czasu, co sprzyja szerzeniu się zachowań destruktywnych.

Wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych, respondenci stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów społecznych zawierają poniższe tabele.

Tabela 6. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do szkół

cechy patologii społecznej	obecność poszczególnych cech	
	liczba placówek, w których występuje (liczba ujawnionych przypadków)	nie występuje
sięganie po alkohol	5 (14)	1
sięganie po narkotyki	3 (3)	3
palenie papierosów	5 (11)	1
ucieczki z domu	2 (2)	4
kradzieże	3 (3)	3
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	5 (13)	1
autoagresja	1 (1)	5
przestępczość ujawniona	0	6
niszczenie mienia szkolnego	2 (3)	4
udział w grupach negatywnych	3 (4)	3
problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego	5 (9)	1
przemoc w rodzinie	6 (7)	0
zaniedbanie przez dom	3 (6)	3
wykorzystywanie seksualne	0	6

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Do problemów najczęściej występujących w szkole i w domu rodzinnym dzieci i młodzieży ankietowani zaliczyli: sięganie po alkohol, stosowanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, sięganie przez uczniów po papierosy, niszczenie mienia szkolnego, przemoc w rodzinie oraz problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego. Warto przy tym zwrócić uwagę na fakt, że skala wskazanych przez ankietowanych problemów była zależna od wieku uczniów. W skali gminy natężenie wymienionych zjawisk było większe w gimnazjach niż w szkołach podstawowych.

Obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców

Ankietowani identyfikowali również obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców. Najczęściej podkreślali potrzebę wnikliwego przyglądania się sytuacji rodzinnej w obszarze agresji i przemocy, sięgania po papierosy i inne używki oraz sposobów spędzania czasu wolnego. Zwrócili również uwagę na bezpieczeństwo uczniów i młodzieży. W tym kontekście zwracali uwagę na konieczność

diagnozowania zapotrzebowania rodziców na poszczególne formy wsparcia oraz identyfikowania edukacyjnych i rozwojowych potrzeb uczniów.

Działania profilaktyczne podejmowane w szkołach

W placówkach oświatowo-wychowawczych podejmowane są różnorodne działania wychowawcze i profilaktyczne. Wśród nich realizowane są programy promujące zdrowie i bezpieczeństwo, kampanie profilaktyczne, jak np. „Jak rozmawiać z nastolatkiem”, „Wpływ wychowania na postawę dziecka”, przedstawienia o tematyce profilaktycznej. Prowadzone są pogadanki, spotkania z przedstawicielami Policji i specjalistami spoza placówki. Realizowane są szkolne programy profilaktyczne.

Badania i działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia

Określając działania profilaktyczne i naprawcze, które należałoby przeprowadzić w szkołach, badani wskazywali głównie na potrzebę podniesienia poziomu kultury osobistej i kultury słowa oraz kształtowania umiejętności rozpoznawania i radzenia sobie z emocjami.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów

W opinii przedstawicieli ankietowanych placówek, współpraca nauczycieli z rodzicami jest zadowalająca. W jej ramach rodzice uczestniczą w uroczystościach szkolnych, prezentacjach i warsztatach, odbywają się zebrania ogólnoszkolne, spotkania ze specjalistami spoza placówki, prowadzone są rozmowy i konsultacje oraz utrzymywany jest indywidualny kontakt z rodzicami. Współpraca ta dotyczy rozwiązywania problemów wychowawczych, a także udziału rodziców w organizowaniu imprez i uroczystości.

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny

Przedstawiciele 5 z 6 badanych placówek stwierdzili, że współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny jest zadowalająca (przedstawiciel Publicznego Gimnazjum w Śmiarach nie odpowiedział na to pytanie). Do podmiotów, z którymi szkoły utrzymywały kontakt zaliczono: Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Policję, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie, Gminny Ośrodek Kultury w Wiśniewie, Parafię na terenie Gminy Wiśniew, Sąd Rodzinny dla Nieletnich, Policja, Stowarzyszenie „Szansa” z Siedlec.

Potrzeby dzieci i młodzieży

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, pedagodzy zwrócili uwagę na konieczność zapewnienia im szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, szczególnie w czasie ferii zimowych i wakacji. Postulat ten dotyczył głównie tworzenia nowych ogólnodostępnych miejsc spotkań dla dzieci i młodzieży (jak np. plac zabaw, lodowisko) oraz zwiększenia dostępności dóbr kultury.

Wśród innych potrzeb dzieci i młodzieży ankietowani wskazali na potrzebę prawidłowej socjalizacji osób nieletnich, naukę konstruktywnego rozwiązywania problemów i konfliktów, zapewnienia poczucia bezpieczeństwa, oraz pedagogizację rodziców.

Możliwości przyczynienia się szkół do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży

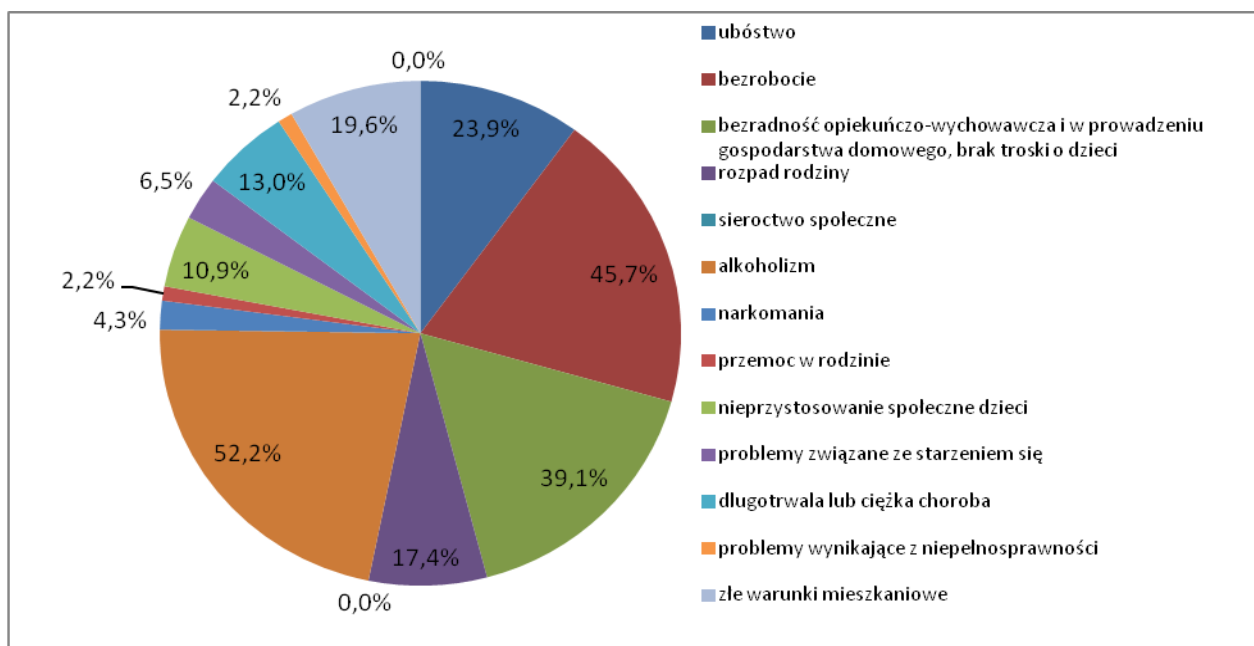
Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży, pedagodzy wskazywali przede wszystkim na zadanie ułatwienia, poprzez edukację, wejścia młodego pokolenia w dorosłość i życie zawodowe. Podkreślali korzyści płynące z organizacji szerokiej gamy zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, rozwijających zdolności i zainteresowania uczniów. Zwrócili również uwagę na edukację rodziców w zakresie wychowania i współpracy.

4.4. SYTUACJA RODZINY I DZIECKA W ŚRODOWISKU LOKALNYM

Analiza sytuacji rodziny i dziecka w środowisku lokalnym została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. wójta, radnych, sołtysów, pomocy społecznej, pracowników Urzędu Gminy, członków Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych, Kościoła) oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 46 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji rodziny i dziecka w gminie.

W pierwszej kolejności poproszono przedstawicieli środowiska lokalnego o wskazanie problemów, które najczęściej dotyczą rodziny mieszkające w gminie. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające rodziny mieszkające w gminie

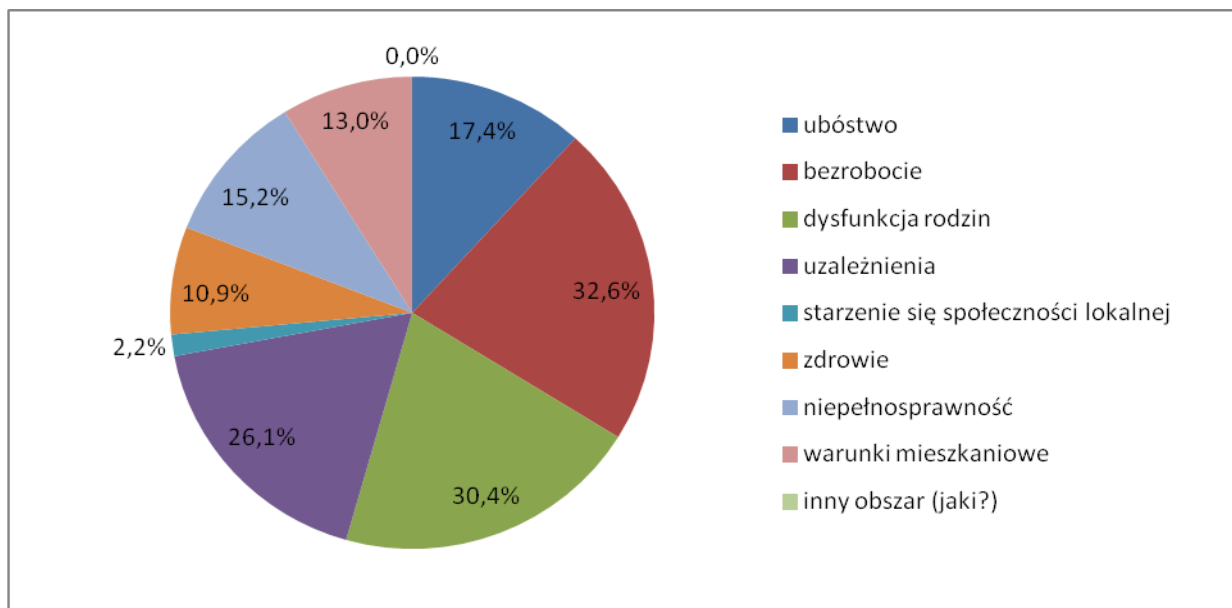

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Do najważniejszych problemów, które najczęściej dotykają rodziny mieszkające w gminie, respondenci zaliczyli alkoholizm (52,2%), w dalszej kolejności wskazali na bezrobocie (45,7%) oraz bezradność opiekuńczo-wychowawczą i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (39,1%). Zwrócili również uwagę na występujące ubóstwo (23,9%), a także złe warunki mieszkaniowe (19,6%), rozpad rodziny (17,4 %) oraz nieprzystosowanie społeczne dzieci (10,9 %).

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najmniej zadowolająca w takich obszarach, jak: bezrobocie (32,6%), dysfunkcyjność rodzin (30,4%) i uzależnienia (9,7%). W dalszej kolejności wymieniono ubóstwo (17,4%), niepełnosprawność (15,2%) oraz warunki mieszkaniowe (13,0%).

Czynniki, które ograniczają możliwości prawidłowego funkcjonowania dzieci i młodzieży w gminie

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie czynników, które ograniczają możliwości prawidłowego funkcjonowania dzieci i młodzieży w gminie. W odpowiedziach ankietowani najczęściej wspominali o problemach, z którymi zmagają się rodziny, a które rzutują na sytuację dziecka, tj. bezradności opiekuńczo-wychowawczej rodziców, uzależnieniach rodziców, sięganie po dopalacze, brak środków i warunków do życia. Wskazali też na niskie poczucie wspólnoty i utrudnienia komunikacyjne w gminie.

Najważniejsze problemy związane z dziećmi i młodzieżą w gminie

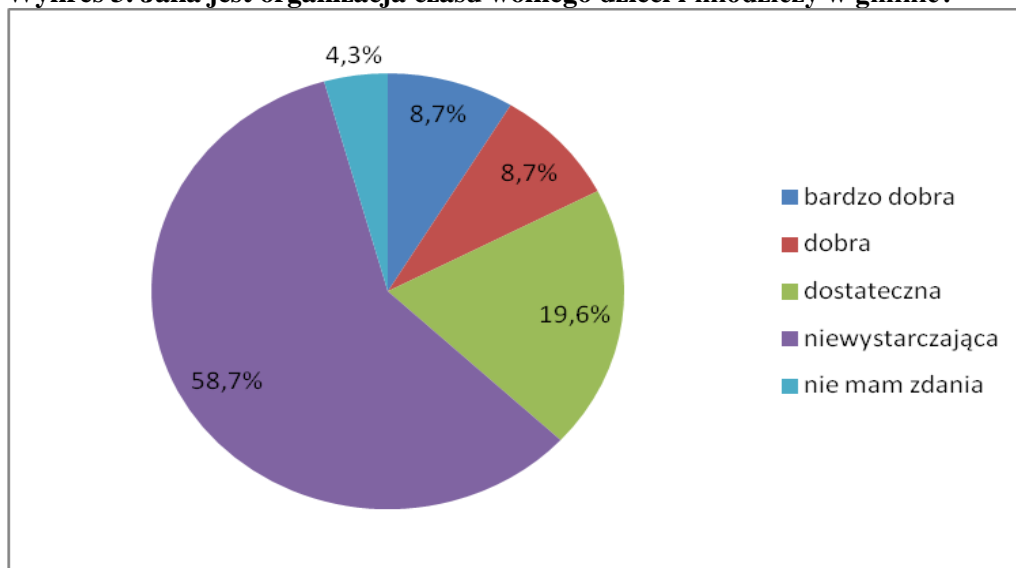
W odpowiedzi na następne pytanie, ankietowani zidentyfikowali problemy, z jakimi zmagają się dzieci i młodzież w gminie. Za najważniejszy z nich uznali problemy wychowawcze oraz ubóstwo rodzin, sięganiu po używki i środki odurzające, nieodpowiednie spędzanie czasu wolnego. W tym kontekście zwrócono uwagę na brak placówek kultury w

mniej w miejscowościach, kółek zainteresowań, świetlic socjoterapeutycznych, zbyt słabą informację na temat oferty kulturalnej i utrudniony dojazd do istniejących ośrodków kultury.

Problemy te, zdaniem respondentów, przyczyniają się do spadającej motywacji dzieci i młodzieży do nauki, trudności edukacyjne i wychowawcze, słabe uspołecznienie, brak integracji pomiędzy młodzieżą oraz brak poczucia odpowiedzialności za własne czyny. W przypadku nikłego zainteresowania ze strony rodziców pogłębiają niedostosowanie społeczne młodego pokolenia. Deficyt pozytywnych wzorców w rodzinie, autorytetu wśród dorosłych skutkuje brakiem szacunku dla wychowawców i osób starszych.

Niejako w uzupełnieniu odpowiedzi na pytania o czynniki, które ograniczają prawidłowy rozwój osób w wieku przedprodukcyjnym, oraz o problemy, które występują wśród nich najczęściej, ankietowani wyrazili opinie na temat organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie. Otrzymane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Jaka jest organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie?

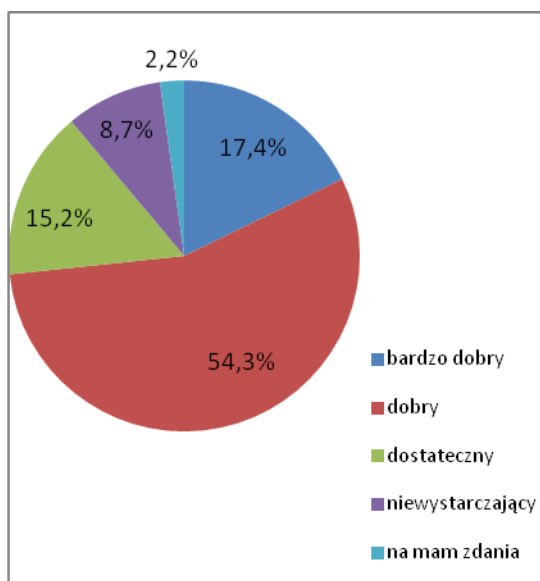

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

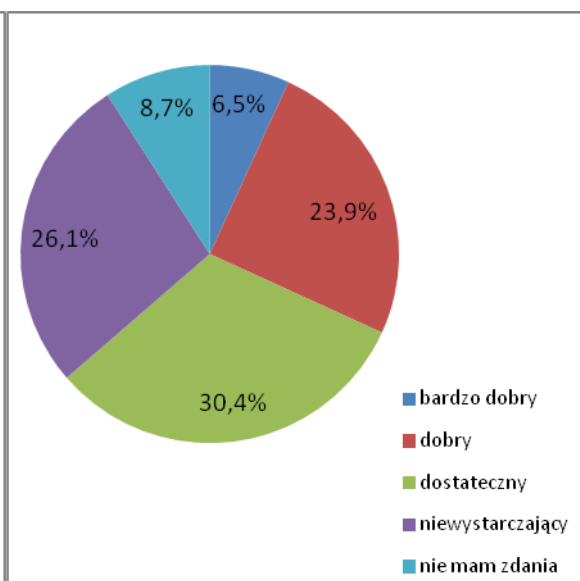
Najliczniejsza grupa respondentów, (58,7%), negatywnie oceniła organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie, uznając ją za niewystarczającą. Jednocześnie 19,6% oceniło ją dostatecznie a 8,7% badanych było zdania, że organizacja ta jest na bardzo dobrym i dobrym poziomie, natomiast 4,3% nie miało zdania na ten temat.

Odpowiadając na następne pytania przedstawiciele środowiska lokalnego wyrazili opinie odnośnie dostępności placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, wsparcia dziennego i obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie. Wskazali również deficyty w tym zakresie. Otrzymane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 4. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?

Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?

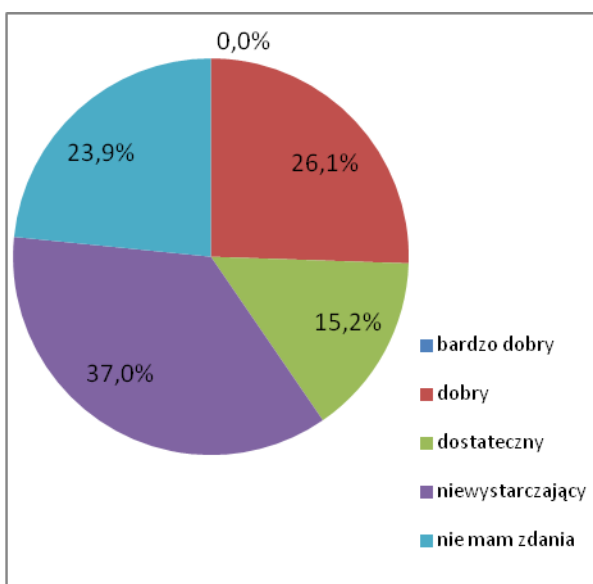

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

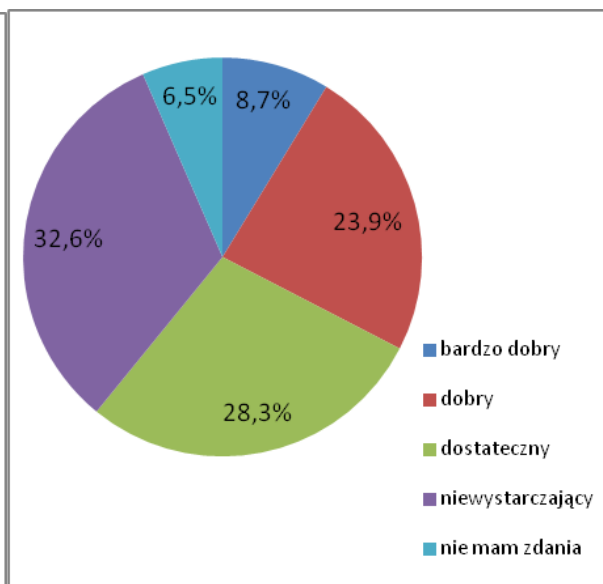
Większość (łącznie 71,7%) respondentów stwierdziła, że dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie jest dobry lub bardzo dobry. Za dostateczny uznało go 15,2 %, natomiast za niewystarczający 8,7% ankietowanych. 2,2 % nie miało zdania na ten temat.

Dostępność placówek kulturalnych w gminie została gorzej oceniona niż dostępność placówek oświatowo-wychowawczych. Za dobrą lub bardzo dobrą uznało ją w sumie 30,4% badanych, za dostateczną również 30,4%, a negatywną opinię w tej sprawie miało 26,1% respondentów. Zdania na ten temat nie miało 8,7 %.

Wykres 6. Jaki jest dostęp do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży?

Wykres 7. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

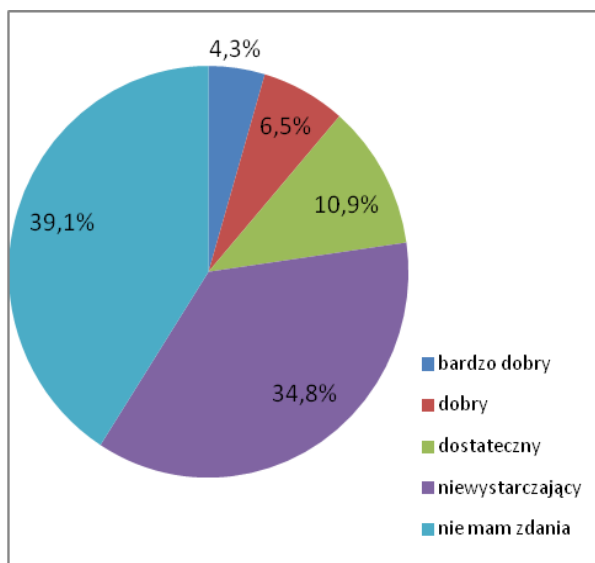
Łącznie 26,1 % respondentów stwierdziło, że dostęp do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w gminie jest dobry lub bardzo dobry, 15,2% oceniło go jako dostateczny. Jednocześnie 37,0% badanych uznało go za niewystarczający, a 23,9% nie miało zdania.

Lepiej oceniono dostępność obiektów sportowo-rekreacyjnych. Za dobrą uznało ją 23,9%, za dostateczną 28,3%, a za bardzo dobrą 8,7% respondentów. Negatywną opinię w tej sprawie przedstawiło 23,5% ankietowanych, a zdania nie miało 3,9%.

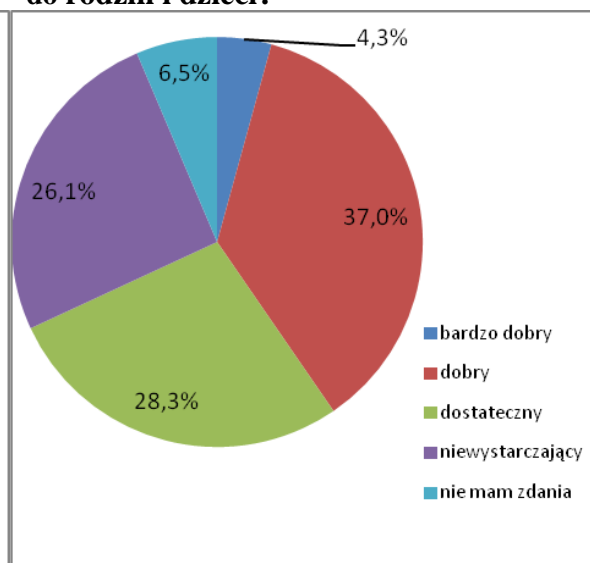
Wskazując placówki oświatowo-wychowawcze oraz kulturalne, których w gminie brakuje, bądź do których dostęp jest ograniczony, badani wymieniali najczęściej boiska szkolne w pełni wyposażone świetlice środowiskowe i koła zainteresowań, stwierdzili także niewystarczającą liczbę przedszkoli. W przypadku infrastruktury sportowo-rekreacyjnej badani dostrzegli deficyty wśród takich obiektów jak ścieżki rowerowe.

W kolejnych pytaniach poproszono ankietowanych o ocenę dostępności wsparcia i rehabilitacji dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi oraz opinię na temat prowadzonych w gminie działań wychowawczych, profilaktycznych i edukacyjnych, których adresatami są rodziny i dzieci.

Wykres 8. Jaki jest dostęp do wsparcia i rehabilitacji dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi w gminie?

Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania wychowawcze, profilaktyczne i edukacyjne adresowane do rodzin i dzieci?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Największa liczba osób (39,1%) stwierdziła, że dostęp do wsparcia i rehabilitacji dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi w gminie nie ma zdania. Za niewystarczający uznało go 34,8 % ankietowanych, a za dostateczny 10,9%. Za dobrą i bardzo dobrą uznało 10,8 %.

Z lepszą oceną spotkały się realizowane w gminie działania wychowawcze, profilaktyczne i edukacyjne, których adresatami są rodziny i dzieci. Blisko połowa respondentów (łącznie 41,3%) oceniła je dobrze lub bardzo dobrze. Za dostateczne uznało je 28,3% respondentów. Negatywną opinię w tej sprawie przedstawiło 26,1% ankietowanych, a 6,5% nie miało na ten temat zdania.

Co zrobić, by poprawić sytuację rodzin, dzieci i młodzieży w gminie?

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji rodzin oraz dzieci i młodzieży. Odpowiadając na nie, badani szczególną uwagę zwrócili na potrzebę organizowania dzieciom i młodzieży, na szerszą skalę niż dotychczas, alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych, tworzenie nowych przedszkoli.

Ankietowani podkreślali również konieczność zwiększenia ilości godzin konsultacji psychologicznych i pedagogicznych. Zdaniem respondentów warto byłoby wprowadzić obiady dla wszystkich dzieci. Stwierdzono także potrzebę zwiększenia wsparcia finansowego i rzeczowego dla dzieci pochodzących z rodzin ubogich oraz zwiększenie działań w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

Instytucje i organizacje działające w gminie bądź obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą w przyczynić się do zniwelowania problemów rodzin i dzieci

W ostatnim pytaniu poproszono ankietowanych o podanie instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania problemów rodzin i dzieci. Wśród nich badani najczęściej wskazywali: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Kultury, placówki oświatowo-wychowawcze, Urząd Gminy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, parafie, oraz organizacje pozarządowe, które działają na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży.

4.5. POMOC SPOŁECZNA RODZINIE I DZIECKU

Pomoc społeczną rodzinie i dziecku w gminie świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie. Jednostka ta realizuje zadania wynikające m.in. z takich aktów prawnych, jak: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o świadczeniach rodzinnych oraz ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez GOPS na pomoc społeczną w gminie w latach 2012-2015.

Tabela 7. Środki finansowe wydatkowane przez GOPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2012-2015

wielkość wydatków	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Ogółem	2.445.101,38	2.404.555,42	2.369.138,23	2.508.655,08
w tym na świadczenia pomocy społecznej	716.705,12	730.846,32	777.108,01	775.277,38
w tym na świadczenia rodzinne	1.728.396,26	1.673.709,10	1.592.030,22	1.733.377,70
na zadania własne gminy	645.781,80	656.392,03	689.108,17	730.144,24
na zadania zlecone gminie	1.799.319,58	1.748.163,39	1.680.030,06	1.778.510,84

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie.

W latach 2012-2015 wysokość środków finansowych przeznaczonych przez GOPS na pomoc mieszkańcom gminy wahała się. Dominującą pozycję wśród nich stanowiły kwoty wydatkowane na wykonanie zadań zleconych. W ich ramach największe sumy przeznaczono na realizację świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych. Zdecydowanie mniej środków

wydatkowano natomiast na realizację zadań własnych. Wśród nich przeważały środki przyznawane na zasiłki stałe, zasiłki celowe i w naturze, posiłek (w tym dożywianie dzieci) oraz zasiłki okresowe.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby rodzin i przebywających w nich osób, objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2012-2015.

Tabela 8. Rodziny i przebywające w nich osoby, objęte pomocą społeczną w gminie w latach 2012-2015

	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
liczba rodzin	183	169	162	153
liczba osób w rodzinach	671	600	539	528
udział osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy	11,2%	10,0%	9,1%	8,9%

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2012-2015 spadała (183 w 2012 r., 169 w 2013 r., 162 w 2014 r., 153 w 2015 r.), podobnie liczba osób przebywających w tych rodzinach (671 w 2012 r., 600 w 2013 r., 539 w 2014 r., 528 w 2015 r.). Generalnie na mniejszą w latach 2012-2015 liczbę beneficjentów systemu mogło mieć wpływ m.in. niskie kryterium dochodowe obowiązujące przy ubieganiu się w latach 2012-2014 o wsparcie (wówczas 542 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 456 zł na osobę w rodzinie), natomiast od 1 października 2015- 634 zł miesięcznie, w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 514 zł na osobę w rodzinie, które zawężyło liczbę osób uprawnionych do korzystania z pomocy.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat typów rodzin objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2012-2015.

Tabela 9. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2012-2015

typy rodzin		liczba rodzin				liczba osób w rodzinach			
		2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
rodziny ogółem		213	200	192	180	927	670	605	604
o liczbie osób:	1	57	54	54	47	57	54	54	47
	2	28	30	31	28	56	60	62	56
	3	27	30	28	19	81	90	84	57
	4	33	31	31	33	132	124	124	132
	5	27	20	24	29	135	100	120	145
	6 i więcej	41	35	24	24	271	242	161	167
w tym: rodziny z dziećmi		128	117	108	93	619	558	506	446

ogółem									
o liczbie dzieci:	1	43	42	29	18	152	136	92	60
	2	34	34	37	38	150	146	147	158
	3	29	19	23	18	160	108	133	92
	4	10	12	14	12	66	90	94	81
	5	10	7	2	5	73	52	14	39
	6	2	3	3	2	18	26	26	16
	7 i więcej	0	0	0	0	0	0	0	0
rodziny niepełne ogółem		24	22	20	21	79	69	62	69
o liczbie dzieci:	1	14	12	9	8	38	32	23	19
	2	5	7	7	10	16	22	21	35
	3	3	3	3	2	12	15	12	9
	4 i więcej	2	0	1	1	13	0	6	6
rodziny emerytów i rencistów ogółem		32	30	34	23	54	59	60	41
o liczbie osób:	1	19	15	18	13	19	15	18	13
	2	7	6	9	6	14	12	18	12
	3	5	7	6	2	15	21	18	6
	4 i więcej	1	2	1	2	6	11	6	10

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie.

Analiza struktury rodzin objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2012-2015, wykazała, iż najliczniejszą grupę stanowiły: osoby samotne (w 2012 r.- 57, w 2013 r.- 54, w 2014 r. - 54, w 2015 r. - 47), rodziny liczące 6 i więcej osób (w 2012 r. - 41, w 2013 r. - 35, w 2014 r. - 24, w 2015 r. - 24), rodziny czteroosobowe (w 2012 r.- 33, w 2013 r. - 31, w 2014 r. - 31, w 2015 r. - 33) oraz pięcioosobowe (w 2012 r. - 27, w 2013 r. - 20, w 2014 r.- 24, w 2015 r. - 29).

Odmienne wyglądała struktura beneficjentów biorąc pod uwagę poszczególne typy rodzin. W przypadku rodzin z dziećmi największe grupy w latach 2012-2015 stanowiły rodziny posiadające jedno dziecko (w 2012 r.- 43, w 2013 r.- 42, w 2014 r.- 29, a w 2015 r.- 18) i dwoje dzieci (w 2012 r.- 34, w 2013 r.- 34, w 2014 r.- 37, a w 2015 r.- 38). Jeśli chodzi o rodziny niepełne, to najliczniejsze były rodziny posiadające jedno dziecko (w 2012 r. 14, w 2013 r. 12, w 2014 r. 9, a w 2015 r. 8). Z kolei w odniesieniu do rodzin emerytów i rencistów największą grupę beneficjentów w latach 2012-2015 stanowiły osoby samotne (w 2012 r. - 19, w 2013 r. - 15, w 2014 r. - 18, a w 2015 r. - 13).

Najliczniej reprezentowane grupy wśród osób i rodzin objętych wsparciem przez GOPS stanowiły w 2015 roku charakteryzujące się niskim poziomem dochodów osoby i rodziny ubogie. Pochodzące z tych ostatnich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdzają

dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie, które za lata 2012-2015 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Najczęstsze powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2012-2015

powód przyznania pomocy	liczba rodzin				liczba osób w rodzinach			
	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
ubóstwo	121	117	89	94	468	403	321	382
potrzeba ochrony macierzyństwa	52	40	31	38	301	248	183	217
bezrobocie	49	55	49	52	164	164	150	155
niepełnosprawność	58	57	48	48	188	177	137	137
długotrwała lub ciężka choroba	67	61	52	44	207	175	141	106
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	53	48	47	50	234	222	204	235
przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0	0	0
alkoholizm	22	30	29	25	69	71	77	69

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie.

Analizując przyczyny przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2012-2015 należy stwierdzić, iż głównymi powodami przyznawania pomocy były niski status materialny beneficjentów. Warto też zwrócić uwagę na fakt, że do najistotniejszych przyczyn udzielania przez Ośrodek wsparcia należały potrzeba ochrony macierzyństwa, długotrwała lub ciężka choroba, bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz niepełnosprawność.

Powody przyznania pomocy społecznej w gminie przez GOPS wpływały na formę udzielanego rodzinom wsparcia. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2012-2015 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2012-2015

formy pomocy	liczba rodzin				liczba osób w rodzinach			
	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015r.	2012r.	2013r.	2014r.	2015r.
pieniężna	149	138	142	88	501	440	449	397
rzeczowa	94	101	86	102	493	490	409	480
dożywianie	228(uczniów)	204(uczniów)	183(uczniów)	176(uczniów)	501	448	402	387
praca socjalna	148	128	111	108	432	458	373	358
poradnictwo specjalistyczne	13	4	20	13	40	23	78	39
schronienie	1	1	0	2	1	1	0	2

usługi opiekuńcze	2	2	5	3	2	2	5	4
specjalistyczne usługi opiekuńcze	4	8	4	7	23	24	17	33

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie.

W latach 2012-2015 najczęściej udzielaną mieszkańcom gminy formą wsparcia było dożywianie dzieci w szkołach, pomoc finansowa, głównie w postaci zasiłków stałych, celowych i okresowych. W omawianym okresie liczba objętych tą formą wsparcia rodzin i osób w rodzinach ulegała wahanom.

Do najczęściej udzielanych mieszkańcom gminy form wsparcia zaliczały się również prowadzona z beneficjentami praca socjalna, polegająca ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej oraz pomoc rzeczowa.

Wśród form pomocy udzielanej przez Ośrodek znalazły się również poradnictwo specjalistyczne oraz usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Poza powyżej przedstawionymi formami wsparcia w analizowanym okresie GOPS organizował wypoczynek letni dla dzieci z ubogich rodzin dysfunkcyjnych (w 2012 roku z wypoczynku letniego w Słupi i Broku skorzystało 8 dzieci z gminy, 3 dzieci w 2013 r. wypoczywało w Gorzewie, 3 dzieci w 2014 r. w Gorzewie i Zakopanym). Wyjazdy dzieci zostały zorganizowane przy współpracy Caritas Diecezji Siedleckiej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wiśniewie.

We współpracy z Caritas Diecezji Siedleckiej GOPS uczestniczy w realizacji Programu PEAD („Dostarczanie żywności dla najuboższej ludności Unii Europejskiej”) w latach 2012-2013, natomiast w latach 2014-2015 GOPS uczestniczył w realizacji Programu FEAD (Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym) polegającego na bezpłatnym przekazywaniu dla najbardziej potrzebujących żywności z zapasów interwencyjnych Unii Europejskiej za pośrednictwem organizacji pozarządowych. Żywność otrzymaną poprzez Caritas pracownicy socjalni GOPS-u systematycznie przekazywali osobom najbardziej potrzebującym, które spełniały wymogi określone w Programie. Z tej formy pomocy skorzystały 120 osób - 2012 roku, 543 osób - 2013 roku i 414 osób - 2014 roku, 428 osób - 2015 roku.

Co roku GOPS wspólnie z Gminnym Ośrodkiem Kultury organizował ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zabawę choinkową dla 100 dzieci z rodzin ubogich i dysfunkcyjnych. Ośrodek organizuje także coroczną akcję pn. „Świąteczna paczka”, w ramach której prowadzona jest zbiórka słodyczy, zabawek, artykułów gospodarstwa domowego w siedzibie Ośrodka oraz w sklepach na terenie gminy. Z zebranych artykułów przygotowywane są paczki świąteczne, przekazywane najbardziej potrzebującym rodzinom. W 2012 r. przygotowano i przekazano 52 paczek, w 2013 r. - 68 paczek, w 2014 r. - 61 paczek, w 2015 r. - 49 paczek.

W latach 2012-2015 GOPS podejmował interwencje w rodzinach, w których występował problem alkoholizmu i stosowana była przemoc fizyczna i psychiczna. W każdej rodzinie założono Niebieską Kartę oraz udzielono informacji o możliwych krokach prawnych czy instytucjach pomocowych, do których ofiary przemocy mogą się zwrócić o pomoc. Dodatkowo rodziny objęte były wsparciem pracownika socjalnego oraz pomocą dotyczącą np. redagowania pism do właściwych instytucji, tj. sądu, prokuratury.

W zakresie działań na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, szczególnie w zakresie ochrony ofiar przemocy, GOPS współpracuje z psychologiem zatrudnionym w Punkcie Konsultacyjnym działającym w ramach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komisariatem Policji, zawodowymi i społecznymi kuratorami sądowymi, prokuratą, wychowawcami i pedagogami szkolnymi, lekarzami rodzinnymi i psychiatrami, a także z ośrodkami interwencji kryzysowej spoza gminy.

Ponadto GOPS koordynuje organizację prac społecznie użytecznych (m.in. w jednostkach pomocy społecznej, szkołach, świetlicach), do których wykonywania są kierowane korzystające ze świadczeń pomocy społecznej i zarejestrowane w PUP osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku (60% świadczeń wypłacanych z tego tytułu bezrobotnym refunduje PUP ze środków Funduszu Pracy, 40% finansuje gmina).

W roku 2014 GOPS przystąpił do realizacji pilotażowego Programu Aktywizacji i Integracji. Działaniami w zakresie aktywizacji zawodowej i integracji społecznej bezrobotnych z III profilu pomocy, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej objętych zostało 10 osób bezrobotnych przez okres 2 miesięcy tj. od 01.10.2014 r. do 30.11.2014 r.

Program ma na celu pomoc osobom najbardziej oddalonym od rynku pracy, którym należy również pomoc w problemach rodzinnych, środowiskowych, czy prawnych, a nie jedynie przedstawić ofertę pracy.

Program PAI obejmował 2 bloki działań:

- Blok Aktywizacyjny, w ramach którego bezrobotni wykonywali na terenie gminy prace społecznie użyteczne, w wymiarze 10 godzin tygodniowo, oraz
- Blok Integracji, w ramach którego osoba bezrobotna objęta została usługami reintegracyjnymi i specjalistycznymi, realizowane przez instytucje pożytku publicznego, zwane NGO, na zlecenie PUP. Działania w zakresie integracji społecznej bezrobotnych, służące kształtowaniu aktywnej postawy w życiu społecznym i zawodowym, realizowane poprzez grupowe poradnictwo specjalistyczne, warsztaty trenerskie i grupowe wsparcia, w wymiarze co najmniej 10 godzin tygodniowo.

W ramach Programu PAI bezrobotni przepracowali 840 godzin prac społecznie-użytecznych. Z tego tytułu wypłacono świadczenia w wysokości 6.804,00 zł., z tego PUP zrefundował kwotę 4.082,40 zł., wydatki własne gminy wyniosły 2.721,60 zł.

W roku 2015 przystąpiono do dalszej realizacji pilotażowego Programu Aktywizacji i Integracji, objętych zostało 4 osoby bezrobotne przez okres 2 miesięcy tj. od 01.09.2015 r. do 31.10.2015 r.

W ramach Programu PAI bezrobotni przepracowali 352 godzin prac społecznie-użytecznych. Z tego tytułu wypłacono świadczenia w wysokości 2.851,20 zł., z tego PUP zrefundował kwotę 1.710,72 zł., wydatki własne gminy wyniosły 1.140,48 zł.

W ramach realizowanych zadań Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie przyznawał świadczenia rodzinne. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2012-2015 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2012-2015

	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń			
zasiłek rodzinny	7.837	6.976	6.371	5.833
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	14	14	13	21
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	154	107	71	80
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	0	0	0	0
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	262	198	204	180
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	423	422	362	309
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	502	468	421	370

dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	1.435	1.372	1.320	1.216
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	2.115	1.880	1.653	1.461
zasiłek pielęgnacyjny	1.473	1.426	1.346	1.270
świadczenie pielęgnacyjne	281	248	228	271
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	53	33	42	50
liczba świadczeń rodzinnych ogółem	14.549	13.144	12.031	11.061

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie.

W latach 2012-2014 wielkość wydatków przeznaczonych na realizację świadczeń rodzinnych malała z roku na rok (w 2012 r. - 1.728.396,26 zł., w 2013 r. - 1.673.709,10 zł, w 2014 r. - 1.592.030,22 zł.). W roku 2015 wielkość wydatków przeznaczonych na ten cel wzrosła do kwoty 1.733.377,70 zł. Liczba przyznanych świadczeń spadła (z 14.549 - 2012 r. do 11.061 - 2015 r.).

Najczęściej wypłacano zasiłek rodzinny (w 2012 r. - 7.837 świadczeń, w 2013 r. - 6.976, w 2014 r. - 6.371, w 2015 r. - 5.833), który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Do często przyznawanych świadczeń należały dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej (w 2012 r. - 2.115 świadczeń, w 2013 r. - 1.880, w 2014 r. - 1.653, a w 2015 r. - 1.461) oraz z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (w 2012 r. - 1.435 świadczeń, w 2013 r. - 1.372, w 2014 r. - 1.320 a w 2015 r. - 1.216).

Istotną formę wsparcia stanowił również zasiłek pielęgnacyjny, którego liczba, co warte odnotowania, spadała (1.473 świadczeń w 2012 r., 1.426 - 2013 r., 1.346 - 2014 r., a w 2015 r. - 1.270), a który służy częściowemu pokryciu wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Wśród innych ważnych świadczeń znalazł się ponadto dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego.

W latach 2012-2015 z roku na rok rosła kwota i liczba składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, które opłacał Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne: w 2012 r. liczba składek wyniosła 105 (na kwotę 14.865,88 zł), w 2013 r. - 126 (19.463,11 zł), w 2014 r. - 137 (27.906,28 zł), a w 2015 r. - 195 (64.143,62 zł).

Kolejną formę wsparcia świadczoną rodzinom przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie stanowiło świadczenie alimentacyjne. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2012-2015 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2012-2015

	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie alimentacyjne	32	32	24	28
liczba przyznanych świadczeń alimentacyjnych	397	388	322	346
wielkość wydatków na świadczenia alimentacyjne	93.162,26 zł	83.900,00 zł	87.449,35 zł	97.700,00

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśniewie.

Liczba mieszkańców gminy, którym w latach 2012-2015 przyznano świadczenie alimentacyjne była na zbliżonym poziomie. W 2012 roku było to 32 osób, w 2013 r. - 32 osoby, w 2014 r. - 24 osób, a w 2015 r. - 28.. Wahaniom ulegała kwota wydatkowana na ten cel (z 93.162,26 zł - 2012 r. spadła do 83.900,00 zł - 2013 r. i wzrosła do 87.449,35 zł - 2014 r. oraz do 97.700,00 zł - 2015). Z kolei liczba wypłacanych świadczeń zmniejszała się: w 2012 r. wynosiła 397, w 2013 r. - 388, w 2014 r. - 322, a w 2015 r. - 346.

W uzupełnieniu powyższych danych warto odnotować, że w Siedlcach funkcjonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, które jako jednostka powiatowa obejmuje zasięgiem działania również mieszkańców gminy. Wybrane dane dotyczące działalności PCPR w odniesieniu do ludności gminy Wiśniew w latach 2012-2015 przedstawia natomiast poniższa tabela.

Tabela 14. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2012-2015

	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	0	0	0	0
liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	0	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	5	4	5	2
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	4	3	3	1
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	1	0	1	0

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach.

W latach 2012 cztery rodziny zastępcze obejmowały opieką 5 dzieci z gminy, w 2013 roku trzy rodziny zastępcze opiekowały się 4 dziećmi, w 2014 r. również trzy rodziny objęły

opieką 5 dzieci, natomiast w roku 2015 jedna rodzina objęła opieką 2 dzieci, przy czym w 2015 roku żadne dziecko z gminy nie usamodzielniało się i opuściło rodzinę.

4.6. DZIECKO I RODZINA WSPIERANI PRZEZ PORADNIĘ PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA

Dzieci i rodziny z gminy Wiśniew obejmowane są także wsparciem ze strony Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Stoku Lackim.

Wszystkie dzieci zamieszkałe na terenie gminy Wiśniew mogą korzystać ze wsparcia PPP w Stoku Lackim, w ramach którego prowadzone są zajęcia terapeutyczne oraz badania mające na celu objęcie terapią czy wydanie opinii lub orzeczenia. W 2015 roku na terenie PPP w Stoku Lackim dzieci z gminy Wiśniew uczestniczyły w różnego rodzaju terapiach w ramach których prowadzona była indywidualna terapia systemowa oraz terapia z zakresu wczesnego wspomaganie rozwoju, odbywały się także konsultacje. W ramach terapii pedagogicznej dzieci korzystały ze wsparcia w szerokim zakresie. Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Stoku Lackim nie prowadzi rejestru dzieci badanych i biorących udziału w terapiach z podziałem na Gminy, dlatego też Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie nie dysponuje informacją dotyczącą liczby dzieci z Gminy Wiśniew objętych pomocą Poradni w 2015 roku.

4.7. PRZESTĘCZOŚĆ WŚRÓD NIELETNICH

Według danych Posterunku Policji w Skórcu w 2015 roku na terenie gminy Wiśniew Komisariat Policja w Skórcu nie odnotowano zdarzeń przestępczych z udziałem nieletnich sprawców przestępstw.

4.8. RODZINA I DZIECKO POD KURATELĄ SĄDOWĄ

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 ze zmianami), kuratorzy sądowi realizują określone przez prawo zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związane z wykonywaniem orzeczeń sądu.

Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w sprawach rodzinnych i nieletnich w roku 2015 prowadził nadzór kuratora sądowego nad 6 osobami nieletnimi, 6 rodzinami, w tym osób dorosłych - 8, dzieci- 9.

4.9. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. W przypadku programu wspierania rodziny stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu wspierania rodziny oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, a jej przedmiotem stał się obszar rodziny, dziecka i młodzieży.

Obszar RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zapobieganie dysfunkcjom rodzin • prowadzenie efektywnej pracy socjalnej w obszarze wspierania rodzin, dzieci i młodzieży • bieżące analizowanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży przez pracowników socjalnych i pracowników placówek oświatowych • koordynacja działania instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież w gminie • rozwijanie opieki przedszkolnej w gminie • rozwijanie szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego w gminie • podejmowanie działań mających na celu podniesienie poziomu nauczania • dostosowywanie oferty spędzania wolnego czasu do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży • współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • propagowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży • prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczny dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tego rodzaju wsparcia • brak działań inicjujących powstawanie w gminie grup wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci i rodzin • brak działań służących utworzeniu na terenie gminy nowych placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • ograniczone działania mające na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców gminy
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszająca się liczba rodzin dysfunkcyjnych w gminie • istnienie warunków umożliwiających efektywne prowadzenie pracy socjalnej • dostateczne rozpoznanie potrzeb rodzin, 	<ul style="list-style-type: none"> • rosnąca liczba rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego • brak w gminie grup i ośrodków wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci i rodzin

<p>dzieci i młodzieży</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca skuteczność udzielanej pomocy koordynacja działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież • odpowiednia dostępność szkół podstawowych i gimnazjalnych w gminie • zadowalający poziom nauczania w placówkach oświatowych • zwiększająca się liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty spędzania czasu wolnego • istnienie w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • rosnąca liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży • zwiększająca się świadomość zdrowotna mieszkańców gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczający dostęp do placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży w gminie • brak dostępu do szkół ponadgimnazjalnych w gminie • niewystarczająca dostępność opieki medycznej w gminie
---	--

<p align="center">Inne mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia w obszarze RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ</p>	
<p align="center">mocne strony</p>	<p align="center">słabe strony</p>
<ul style="list-style-type: none"> • dobra znajomość środowiska lokalnego • wykwalifikowana i stabilna kadra pracowników pomocy społecznej • prowadzenie działań socjalnych z rodziną • dostępność informacji o formach świadczonej pomocy społecznej (na bieżąco uaktualniana strona internetowa GOPS-u – www.wisniew.ops.pl) • uaktualniana, dobra strona internetowa gminy Wiśniew (www.wisniew.pl), ponadto wszystkie jednostki organizacyjne gminy, tj. szkoły, przedszkole, GOK, GOPS, posiadają własne strony internetowe – łatwy dostęp do informacji • istnienie wydawnictwa samorządowego „Gminne Wieści” • włączanie się mieszkańców gminy w inicjatywy społeczne i inicjowanie własnych pomysłów • korzystne położenie w powiecie, bliskość miasta powiatowego – 12 km; dobrze rozwinięta sieć dróg komunikacji kołowej; przez teren gminy przebiega (w kierunku północ-południe) droga krajowa nr 63 Siedlce – Łuków – Lublin o znaczeniu międzyregionalnym (dł. na terenie gminy wynosi – 14,2 km., szer. 6 m., klasa techniczna IV-G). Przez teren gminy przebiega dwutorowa linia kolejowa Kunowice –Warszawa – Terespol • dogodny dostęp uczniów do sieci placówek 	<ul style="list-style-type: none"> • likwidacja od 01.01.2013 r. Posterunku Policji w Wiśniewie i włączenie go w struktury Komisariatu w Skórcu • niewystarczająca w stosunku do potrzeb ilość kadry merytorycznej realizującej zadania z zakresu pomocy społecznej • brak na terenie gminy specjalistycznych placówek służby zdrowia oraz opieki medycznej w szkołach • brak na terenie gminy lokali socjalnych dla rodzin najuboższych • brak komunikacji publicznej w wielu miejscowościach na terenie gminy • pomimo ogłoszeń w lokalnej prasie i na stronie internetowej brak chętnych osób do pracy w charakterze wolontariuszy

<p>oświatowych (także szkolnictwa wyższego)</p> <ul style="list-style-type: none">• duży odsetek młodzieży kontynuującej naukę w szkołach wyższych• istnienie Centrum Kształcenia na Odległość na Wsi (kursy on-Line)• istnienie na terenie gminy placówki resocjalizacyjnej (Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Gostchorzy)• aktywnie działający Gminny Ośrodek Kultury (Zespół Ludowy Pieśni i Tańca im. Zbigniewa Myrchy „Wiśniewiaczy”, Kluby Seniora, Zespół „Talencik” Tworki, Zespół dziecięcy taneczny im. Zbigniewa Myrchy „Wiśniewiaczy”, zajęcia świetlicowe, muzyczne, plastyczne, recytatorskie, fotograficzne, Gminna Biblioteka Publiczna)• istnienie Centrum Integracyjno-Edukacyjnego w Radomyśli (będącego w strukturach GOK-u Wiśniew) – zajęcia świetlicowe, siłownia, pracownia komputerowa z dostępem do Internetu, sprzęt sportowy• aktywnie działające Koła Gospodyń Wiejskich (w Starych Okninach, Śmiarach, Wólce Wisniewskiej, Mroczkach, Tworkach, Radomyśli, Borkach-Paduchach, Gostchorzy, Daćbogach i Plutach, Łupinach, Borkach Kosiorkach i Mościbrodach, Helenowie oraz Stowarzyszenie „Mazowieckie Wisienki”) pełniące rolę animatorów życia kulturalnego lokalnej społeczności• dobrze rozwinięta baza 3 placówek oświatowych (zespołów oświatowych)• łatwy dostęp do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej• zatrudnianie specjalistów (terapeutów) do świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, którzy na terenie gminy świadczą usługi dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi• dobra (ściśła) współpraca specjalistów w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie• dobra współpraca pomiędzy jednostkami organizacyjnymi gminy, jak również z kościołem, policją, służbą zdrowia, radnymi, sołtysami oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na polu pomocy matce i dziecku oraz kuratorami zawodowymi i społecznymi Sądu Rejonowego w Siedlcach• dobra współpraca z publicznymi służbami zatrudnienia w aktywizacji osób bezrobotnych (staże, prace społecznie użyteczne, prace	
---	--

<p>publiczne i interwencyjne itp.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizacja przez gminę programów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej skierowanych do dzieci i młodzieży, jak również bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo, zagrożonych wykluczeniem społecznym • brak na terenie gminy zjawiska narkomanii oraz bezdomności • aktywna działalność GKRPA w Wiśniewie, m.in. prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i współuzależnionych, gdzie przyjmuje terapeuta ds. uzależnień i psycholog, realizowanie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, organizowanie przez GOPS w Wiśniewie (ze środków GKRPA) corocznej zabawy choinkowej dla 100 dzieci z rodzin dysfunkcyjnych • organizowanie przez GOPS w Wiśniewie corocznej akcji charytatywnej pn. „Świąteczna paczka” na rzecz dzieci pochodzących z rodzin ubogich; włączanie lokalnych przedsiębiorców i społeczności w zbiórkę artykułów spożywczych na paczki bożonarodzeniowe 	
<p>szanse</p>	<p>zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> • dające szansę na poprawę polityki społecznej na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny członkostwo Polski w Unii Europejskiej dostępność programów pomocowych finansowanych ze środków UE) • upowszechnianie idei wolontariatu i samopomocy, szczególnie wśród dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> • brak stabilności prawnej w dziedzinie pomocy społecznej dziecku i rodzinie • nasilające się zjawisko pokoleniowego dziedziczenia bezradności • rosnąca liczba rodzin z problemem przemocy w rodzinie • rosnące skale zagrożeń dla funkcjonowania rodziny – uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, bezrobocie, ubóstwo, przemoc • migracja ludności – odpływ ludzi młodych • starzenie się społeczeństwa – wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym • niski przyrost naturalny – spadek liczby urodzeń • zmiana modelu rodziny z wielopokoleniowej na jedno, dwupokoleniową • ograniczone możliwości podjęcia pracy ze względu na trudności z dojazdem osób mieszkujących poza Wiśniewem (nawet w dni powszednie) • nasilający się rozpad więzi społecznych i zanik kontroli społecznej • łatwy dostęp do środków uzależniających (papierosy, alkohol) • występowanie wśród młodzieży uzależnienia od Internetu i hazardu

4.10. ZASOBY WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO W GMINIE

Zasobami wspierającymi rodzinę i dziecko, są instytucje i organizacje które działają na terenie danej gminy, bądź obejmują zasięgiem działania jej mieszkańców. W gminie Wiśniew oraz w jej sąsiedztwie funkcjonują różnorodne instytucje i organizacje mające w orbicie swoich zainteresowań rodzinę i dziecko. Ich wykaz zawiera poniżej przedstawiona tabela.

Tabela 15. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie	ul. Siedlecka 13, 08-112 Wiśniew
2.	Zespół Oświatowy w Wiśniewie	ul. T. Kościuszki 54, 08-112 Wiśniew
3.	Zespół Oświatowy w Radomyśli	Radomyśl 46, 08-112 Wiśniew
4.	Zespół Oświatowy w Śmiarach	Śmiary 68, 08-112 Wiśniew
5.	Gminny Ośrodek Kultury w Wiśniewie	ul. B. Chłopskich 2, 08-112 Wiśniew
6.	Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Gostchorzy	Gostchorz 41, 08-112 Wiśniew
7.	Fundacja na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Szansa”	Gostchorz, 08-112 Wiśniew
8.	Fundacja Krzysztofa Borkowskiego – Pomoc Zdolnym Dzieciom	Mościbrody, 08-112 Wiśniew
9.	Towarzystwo Społeczno-Kulturalne „Razem”	ul. B. Chłopskich 2, 08-112 Wiśniew
10.	Stowarzyszenie na rzecz Zachowania Tożsamości Kulturowej oraz Rozwoju Regionu Mazowsza i Podlasia „Tradycja – Rozwój – Przyszłość”	ul. Siedlecka 13, 08-112 Wiśniew
11.	Uczniowski Klub Sportowy w Wiśniewie	ul. T. Kościuszki 54, 08-112 Wiśniew
12.	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy w Radomyśli	Radomyśl, 08-112 Wiśniew
13.	Towarzystwo Promocji Sportu, Rekreacji i Kultury Regionalnej „Pro-Eko”	Wiśniew Kolonia 33a, 08-112 Wiśniew
14.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach	ul. Piłsudskiego 40, 08-110 Siedlce
15.	Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Stoku Lackim	ul. Pałacowa 1, 08-110 Siedlce
16.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Siedlcach	ul. Pułaskiego 6, 08-110 Siedlce
17.	Miejski Ośrodek Kultury w Siedlcach	ul. Pułaskiego 6, 08-110 Siedlce
18.	Centrum Kultury i Sztuki im. Andrzeja Mereżyckiego, Scena Teatralna Miasta Siedlce	ul. B. Świrskiego 31, 08-110 Siedlce
19.	„Eskulap” Ośrodek Rehabilitacji Diennej	ul. Mylna 3, 08-110 Siedlce
20.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział w Siedlcach	ul. 3 Maja 46 A, 08-110 Siedlce
21.	Caritas Diecezji Siedleckiej	ul. B. Świrskiego 57, 08-110 Siedlce
22.	Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Rejonowy w Siedlcach	ul. 3 Maja 28, 08-110 Siedlce

23.	Stowarzyszenie Pomocy Społecznej, Rehabilitacji i Resocjalizacji im. Hansa Christiana Kofoeda	ul. Świętojańska 4, 08-110 Siedlce
24.	PCK Zarząd Rejonowy w Siedlcach	ul. J. Poniatowskiego 26, 08-110 Siedlce
25.	Stowarzyszenie Domu Dziecka Pomnika im. Dzieci Zamojszczyzny w Siedlcach	ul. Dzieci Zamojszczyzny 33/35, 08-110 Siedlce
26.	Stowarzyszenie Turystyki Wiejskiej „Blżej Natury”	ul. Siedlecka 13, 08-112 Wiśniew
27.	Polskie Stowarzyszenie Obrony Praw Ojca	Śmiary 60, 08-112 Wiśniew
28.	Stowarzyszenie „Raj”	Radomyśl 46, 08-112 Wiśniew

Dane Urzędu Gminy w Wiśniewie

W gminie Wiśniew funkcjonują również obiekty rekreacyjno-sportowe, z których mogą korzystać dzieci, młodzież i rodziny. Są to:

- Kompleks Boisk Sportowych ORLIK 2012 przy Zespole Oświatowym w Wiśniewie,
- boisko sportowe w miejscowości Śmiary o nawierzchni trawiastej do gry w piłkę nożną,
- boisko sportowe przy Zespole Oświatowym w Radomyśli o nawierzchni trawiastej do gry w piłkę nożną,
- boisko sportowe do siatkówki i koszykówki o nawierzchni poliuretanowej przy Zespole Oświatowym w Śmiarach,
- sale sportowe przy Zespołach Oświatowych w Wiśniewie, Śmiarach i Radomyśli.

4. CEL GŁÓWNY PROGRAMU, CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA

Cel główny, wyznaczony w Programie Wspierania Rodziny w Gminie Wiśniew na lata 2012-2015 jest następujący:

**Wspieranie rodzin i dzieci w gminie Wiśniew,
zaspakajanie ich potrzeb, zapewnianie im bezpieczeństwa
oraz możliwości rozwoju w środowisku lokalnym**

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów operacyjnych oraz działań. Wśród tych ostatnich pogrubioną czcionką oznaczono te, które mają charakter priorytetowy.

Cel operacyjny 1.:

Wspomaganie rodzin w środowisku lokalnym poprzez:

- **zwiększanie potencjału rozwojowego rodzin,**
- **wspieranie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,**
- **zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego.**

Działania do celu operacyjnego 1.:

- Monitorowanie warunków życia i potrzeb rodzin.
- Promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. poprzez rozpowszechnianie ogólnopolskich akcji promocyjnych, organizowanie imprez, rozmowy ze specjalistami, pogadanki.
- Doskonalenie form pracy socjalnej z rodziną, m.in. poprzez utworzenie zespołu pracy socjalnej.
- Zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego (w tym psychologiczno-pedagogicznego, prawnego, terapii rodzinnej), np. poprzez utworzenie w gminie jednostki poradnictwa specjalistycznego.
- Ustanawianie, w razie potrzeby, rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń.

- Zatrudnienie, w razie możliwości, asystentów rodziny.
- W razie potrzeby opracowywanie i realizowanie środowiskowych programów profilaktycznych służących przeciwdziałaniu i zapobieganiu problemom rodzin.
- Wzmacnianie więzi rodzinnych m.in. poprzez organizowanie pikników rodzinnych i imprez integracyjnych.
- Upowszechnianie wśród członków rodzin dotkniętych bezrobociem ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, stażach i zatrudnieniu socjalnym.
- Udzielanie przez GOPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
- Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających pogodzenie pracy z wychowaniem dzieci.
- Promowanie wśród rodzin zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej.
- Rozwój budownictwa socjalnego na terenie gminy.
- Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz rodzin ubogich.
- Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
- Opracowywanie i realizowanie projektów na rzecz rodzin, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
- Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, prokuratury rejonowej, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, policji, organizacji pozarządowych i kościoła.

Cel operacyjny 2.:

Wspieranie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju poprzez:

- **podnoszenie poziomu wychowania i edukacji, udzielanie pomocy uczniom ubogim, uzdolnionym i niepełnosprawnym,**
- **rozwijanie środowiskowych form wsparcia dzieci i młodzieży,**
- **zwiększanie możliwości uczestnictwa dzieci i młodzieży w kulturze, sporcie i rekreacji.**

Działania do celu operacyjnego 2.:

- Podjęcie działań w kierunku zwiększenia na terenie gminy dostępności opieki przedszkolnej oraz zapewnienia opieki dzieciom do lat 3.
- Podnoszenie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich oraz doposażenie szkół w niezbędny sprzęt (w tym komputerowy) i programy nauczania.
- Wzbogacanie oferty edukacyjno-wychowawczej, m.in. poprzez zwiększenie w szkołach liczby zajęć edukacyjnych i wychowawczych – w miarę zapotrzebowania i możliwości finansowych.
- Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez przyznawanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym (stypendia, zasiłki), organizowanie zajęć wyrównawczych, dofinansowanie udziału w wycieczkach dydaktycznych oraz w kulturze, sporcie i rekreacji, zapewnienie transportu i opieki w czasie przewozu do szkoły.
- Organizowanie oferty edukacyjnej dla uczniów uzdolnionych, przyznawanie im stypendiów za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe w miarę możliwości finansowych gminy.
- Zwiększenie dostępności kształcenia dla uczniów niepełnosprawnych poprzez tworzenie klas integracyjnych, prowadzenie nauczania indywidualnego, likwidowanie barier architektonicznych, zapewnienie transportu i opieki w czasie przewozu do szkoły.
- Realizowanie programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży.
- Rozwijanie sieci i oferty świetlic w gminie; podjęcie działań w kierunku utworzenia świetlicy socjoterapeutycznej,
- Rozszerzenie oferty organizowanych w placówkach oświatowych zajęć pozalekcyjnych.
- Wzbogacanie ofert zajęć pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych.
- Rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w gminie i wyposażenie jej w odpowiedni sprzęt.
- Propagowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży, szerzenie wśród nich postaw filantropijnych, m.in. w stosunku do osób starszych i pokrzywdzonych przez los.
- Opracowywanie i realizowanie projektów na rzecz dzieci współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Cel operacyjny 3.:

Zapewnienie rodzinom i dzieciom bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego poprzez:

- **zaspakajanie potrzeb zdrowotnych i rehabilitacyjnych rodzin i dzieci,**
- **przeciwdziałanie uzależnieniom oraz zjawisku przemocy w rodzinie,**
- **wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa u rodzin i dzieci.**

Działania do celu operacyjnego 3.:

- Promowanie wśród rodzin, dzieci i młodzieży zdrowego stylu życia poprzez np. realizację projektów promujących zdrowie.
- Przeprowadzanie cyklicznych badań stanu zdrowia dzieci i młodzieży.
- Zabezpieczanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii, zgodnie z minimalnym planem zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.
- Zapewnienie dostępu do opieki pielęgniarskiej i lekarskiej w placówkach oświatowych.
- Zwiększenie dostępności specjalistycznej opieki zdrowotnej na terenie gminy.
- Opracowywanie, realizowanie lub współdziałanie placówek oświatowych w realizacji edukacyjnych programów prozdrowotnych.
- Zwiększenie dostępności rehabilitacji dla rodzin i dzieci, m.in. poprzez zapewnienie transportu do placówek świadczących usługi w tym zakresie.
- Opracowywanie i realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie problematyki uzależnień, przemocy w rodzinie i przestępczości; włączanie w ich realizację policjantów.
- Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych uzależnieniom, przemocy w rodzinie oraz przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie).
- Organizowanie spotkań z rodzicami poświęconych bezpieczeństwu dzieci i młodzieży, włączanie rodziców w działalność edukacyjno-informacyjną.
- Patrołowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie.
- Zapewnienie rodzinom, dzieciom i młodzieży bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont dróg gminnych, budowę przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia, organizację dowozu dzieci i młodzieży do szkół.

5. REALIZACJA PROGRAMU

Działania wyznaczone w Programie Wspierania Rodziny w Gminie Wiśniew na lata 2017-2019 mają charakter ciągły. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Centrum Kształcenia na Odległość na Wsiach, placówka przedszkolna, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Partnerami w realizacji działań są z kolei: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Stoku Lackim, Powiatowy Urząd Pracy w Siedlcach, placówki kulturalne spoza gminy (m.in. Miejski Ośrodek Kultury, Centrum Kultury i Sztuki im. Andrzeja Mereżyckiego w Siedlcach, Scena Teatralna Miasta Siedlce), Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne (np. „Eskulap” Ośrodek Rehabilitacji Diennej), ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki służby zdrowia, całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, ośrodki wsparcia, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, kościół i społeczność lokalna.

Źródłami finansowania działań będą: budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Do oceny stopnia wdrożenia działań wyznaczonych w ramach poszczególnych celów operacyjnych zostaną wykorzystane poniżej przedstawione wskaźniki monitoringowe.

Cel operacyjny 1.:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym
- liczba rodzin wspierających oraz liczba rodzin przez nie wspieranych,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich opieką,
- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych oraz liczba rodzin nimi objętych,
- liczba imprez zorganizowanych dla rodzin,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,

- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- liczba nowych mieszkań socjalnych,
- liczba przeprowadzonych akcji charytatywnych,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów działających na rzecz rodziny i dziecka.

Cel operacyjny 2.:

- liczba dzieci do lat 3 objętych opieką oraz liczba dzieci objętych opieką przedszkolną,
- liczba nauczycieli doskonalących swoje kwalifikacje zawodowe,
- liczba wyposażonych placówek oświatowych,
- liczba zajęć wychowawczych i edukacyjnych,
- liczba uczniów objętych pomocą stypendialną i zasiłkami szkolnymi,
- liczba uczniów biorących udział w zajęciach wyrównawczych,
- liczba uczniów dowożonych do szkół,
- liczba uczniów uzdolnionych, którym przyznano stypendia,
- liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym,
- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych oraz liczba dzieci i młodzieży nimi objętych,
- liczba świetlic oraz liczba dzieci z nich korzystających,
- liczba organizowanych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych,
- liczba nowych obiektów sportowo-rekreacyjnych,
- liczba wolontariuszy,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów oraz liczba osób nimi objętych.

Cel operacyjny 3.:

- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba dzieci i młodzieży objętych cyklicznymi badaniami,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba placówek oświatowych, w których świadczona jest opieka pielęgniarska i lekarska,
- realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób korzystających z rehabilitacji,

- liczba opracowanych i realizowanych programów lub działań profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie problematyki uzależnień, przemocy w rodzinie i przestępczości oraz liczba osób nimi objętych.
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba spotkań z rodzicami poświęconych bezpieczeństwu dzieci i młodzieży,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze,
- stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Sprawozdanie z realizacji Programu przygotowuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Kierownik GOPS-u przedstawia je Wójtowi i Radzie Gminy wraz z rocznym sprawozdaniem z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny w terminie zgodnym z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

5.1. PROJEKTY

Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad programem. Ich autorami są przedstawiciele instytucji i organizacji pozarządowych działających w gminie w obszarze wspierania rodzin, dzieci i młodzieży. Projekty stanowią „bank pomysłów”, tzn. ich realizacja jest wskazana, ale możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

Projekt 1. „Nie pal przy mnie proszę.”

Wnioskodawca projektu

Zespół Oświatowy w Śmiarach, 08-112 Wiśniew.

Zespół Oświatowy w Radomyśli, 08-112 Wiśniew

Zespół Oświatowy w Wiśniewie, ul. T. Kościuszki 54, 08-112 Wiśniew

Cel główny projektu

Przeprowadzenie profilaktyki antynikotynowej.

Cele szczegółowe projektu:

- Uporządkowanie i poszerzenie informacji na temat zdrowia
- Kształtowanie u dzieci postaw odpowiedzialności za własne zdrowie
- Uświadomienie dzieciom, że palenie jest szkodliwe dla zdrowia
- Uwrażliwienie dzieci na szkodliwe oddziaływanie dymu papierosowego związane z biernym paleniem

- Wykształcenie u dzieci umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, gdy inni ludzie przy nich palą.

Miejsce realizacji projektu

- Zespół Oświatowy w Śmiarach, 08-112 Wiśniew.
- Zespół Oświatowy w Radomyśli, 08-112 Wiśniew
- Zespół Oświatowy w Wiśniewie, ul. T. Kościuszki 54,08-112 Wiśniew

Beneficjenci projektu

Uczniowie i uczennice klas I-III szkoły podstawowej w Śmiarach, Wiśniewie i w Radomyśli.

Czas realizacji projektu

1 rok.

Projekt 2. „Owoce w szkole.”

Wnioskodawca projektu

Zespół Oświatowy w Śmiarach, 08-112 Wiśniew.

Zespół Oświatowy w Radomyśli, Radomyśl 46, 08-112 Wiśniew.

Zespół Oświatowy w Wiśniewie, ul. T. Kościuszki 54,08-112 Wiśniew

Cel główny projektu

Kształtowanie wśród dzieci dobrych nawyków żywieniowych poprzez zwiększenie ilości spożywanych przez nie owoców i warzyw.

Cele szczegółowe projektu

- trwała zmiana nawyków żywieniowych dzieci poprzez zwiększenie udziału owoców i warzyw w codziennej diecie, na etapie, na którym kształtują się ich nawyki żywieniowe
- podniesienie świadomości społecznej dotyczącej zdrowego odżywiania – w szczególności dzieci – a także propagowanie zdrowego odżywiania i szerzenie wiedzy na temat pochodzenia owoców i warzyw poprzez działania edukacyjne realizowane w szkołach.

Miejsce realizacji projektu

- Zespół Oświatowy w Śmiarach.
- Zespół Oświatowy w Radomyśli.
- Zespół Oświatowy w Wiśniewie, ul. T. Kościuszki 54,08-112 Wiśniew

Beneficjenci projektu

Uczniowie i uczennice klas I-III szkoły podstawowej w Śmiarach, Wiśniewie i w Radomyśli.

Czas realizacji projektu

1 rok.

Projekt 3. „Szlanka mleka.”

Wnioskodawca projektu

Zespół Oświatowy w Śmiarach, 08-112 Wiśniew.

Zespół Oświatowy w Radomyśli, 08-112 Wiśniew.

Cel główny projektu

Długoterminowa zmiana nawyków żywieniowych dzieci i młodzieży.

Cele szczegółowe projektu

- zachęcenie dzieci i młodzieży do spożywania mleka i jego przetworów,
- promowanie zasad zdrowego odżywiania,
- kształtowanie dobrych nawyków żywieniowych,
- edukacja w zakresie wartości odżywczych mleka i jego przetworów.

Miejsce realizacji projektu

Zespół Oświatowy w Śmiarach.

Zespół Oświatowy w Radomyśli.

Beneficjenci projektu

Partnerzy w realizacji projektu szkoły podstawowej w Śmiarach i w Radomyśli.

Projekt 4. „Trzymaj formę”

Wnioskodawca projektu

Zespół Oświatowy w Śmiarach, 08-112 Wiśniew.

Zespół Oświatowy w Radomyśli, 08-112 Wiśniew.

Zespół Oświatowy w Wiśniewie, ul. T. Kościuszki 54, 08-112 Wiśniew

Cel główny projektu

Propagowanie zdrowego stylu życia o unikalnym dwukierunkowym podejściu, promującym zbilansowane odżywianie połączone z regularną aktywnością fizyczną.

Cele szczegółowe projektu

- Pogłębienie wiedzy w zakresie znaczenia zbilansowanej diety i aktywności fizycznej dla organizmu człowieka.
- Kształtowanie zmiany postaw i zachowań związanych z prawidłowym żywieniem, odpowiednią jakością zdrowotną żywności i aktywnością fizyczną.
- Dostarczanie wiedzy i umiejętności korzystania z informacji zamieszczonych na opakowaniach produktów spożywczych.

Miejsce realizacji projektu

Zespół Oświatowy w Śmiarach, 08-112 Wiśniew.

Zespół Oświatowy w Radomyśli, 08-112 Wiśniew.

Zespół Oświatowy w Wiśniewie, ul. T. Kościuszki 54, 08-112 Wiśniew

Beneficjenci projektu

Młodzież w wieku 13-15 lat, rodzice oraz nauczyciele.

Projekt 5. „Okaż swoje serce.”

Wnioskodawca projektu

Zespół Oświatowy w Radomyśli, 08-112 Wiśniew.

Cel główny projektu

- Wolontariusz jest wrażliwy na potrzeby innych.
- Wolontariusz niesie pomoc potrzebującym.
- Wolontariusz podejmuje ryzyko i ma odwagę we wprowadzaniu swoich pomysłów w życie.

Cele szczegółowe projektu

- Rozpoznawanie potrzeb beneficjentów.
- Kształtowanie umiejętności gradacji potrzeb beneficjentów.
- Ocenianie własnych zasobów wolontariuszy.
- Pobudzanie na otwartości na siebie i świat.
- Zachęcanie do wprowadzania zmian we własnym otoczeniu
- Pobudzanie do zaradności w sytuacjach wymagających pomocy wolontariuszy.

Miejsce realizacji projektu

Zespół Oświatowy w Radomyśli, 08-112 Wiśniew.

Beneficjenci projektu

Uczniowie publicznego gimnazjum oraz szkoły podstawowej.

Czas realizacji projektu

1 rok.

Projekt 6. „Żyj smacznie i zdrowo”- Winiary

Wnioskodawca projektu

Zespół Oświatowy w Śmiarach, 08-112 Wiśniew.

Zespół Oświatowy w Wiśniewie, ul. T. Kościuszki 54,08-112 Wiśniew

Cel główny projektu

Promocja wśród młodzieży gimnazjalnej zasad zdrowego i świadomego komponowania smacznych i zdrowych posiłków.

Cele szczegółowe projektu

- Zachęcenie uczniów do regularnego spożywania pełnowartościowych posiłków. Kształtowanie wśród gimnazjalistów postawy szacunku do żywności oraz umiejętności przygotowywania posiłków w taki sposób, by ograniczyć marnowanie jedzenia.
- Aktywizacja szkół do realizacji tematów o znaczeniu społecznym i kształtowanie wśród uczniów prawidłowych wzorów konsumpcji.
- Angażowanie nauczycieli i dyrektorów szkół do podejmowania tematyki związanej z prawidłowym odżywianiem oraz niemarnowaniem żywności, poprzez przeprowadzenie zajęć według przygotowanych scenariuszy lekcji oraz realizacji konkursu poświęconego tej tematyce.
- Propagowanie zasad prawidłowego żywienia, dobierania smacznych i zdrowych składników posiłków.
- Edukacja z zakresu niemarnowania jedzenia w tym wpływu marnowania na środowisko naturalne. Przybliżenie zasad właściwego przygotowywania i przechowywania posiłków.
- Edukacja na temat związków pomiędzy żywieniem a ekologią oraz promowanie proekologicznej postawy.
- Angażowanie rodziców do podejmowania tematyki zdrowego odżywiania z ich dziećmi oraz zachęcenie ich do zmiany złych nawyków żywieniowych swoich dzieci.

Miejsce realizacji projektu

Zespół Oświatowy w Śmiarach, 08-112 Wiśniew.

Zespół Oświatowy w Wiśniewie, ul. T. Kościuszki 54, 08-112 Wiśniew

Beneficjenci projektu

- Młodzież klas I-III szkół gimnazjalnych w wieku 13-15 lat.
- Wychowawcy klas, nauczyciele przedmiotów oraz dyrektorzy gimnazjów.
- Rodzice młodzieży gimnazjalnej.

Projekt 7. „B&N, czyli B jak bezpieczny i N jak niechroniony.”

Wnioskodawca projektu

Zespół Oświatowy w Śmiarach, 08-112 Wiśniew.

Cel główny projektu

Zmniejszenie liczby ofiar wypadków drogowych wśród pieszych i rowerzystów oraz prowadzenia efektywnych i długofalowych działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa.

Cele szczegółowe projektu

- zwiększenie liczby pieszych poruszających się po drogach, zwłaszcza w obszarach niezabudowanych, wyposażonych w elementy odblaskowe widoczne dla innych użytkowników dróg.
- zwiększenie liczby rowerzystów poruszających się po drogach, którzy używają wymaganego przepisami oświetlenia.
- zwiększenie aktywności rodziców i opiekunów (seniorów) w propagowaniu bezpiecznych zachowań we własnej grupie wiekowej oraz wśród dzieci i młodzieży.

Miejsce realizacji projektu

Zespół Oświatowy w Śmiarach, 08-112 Wiśniew.

Beneficjenci projektu

- Wychowawcy klas, nauczyciele przedmiotów oraz dyrektorzy gimnazjów.
- Rodzice młodzieży gimnazjalnej i szkoły podstawowej.
- Uczniowie i uczennice szkoły podstawowej i gimnazjum.

Projekt 8. „Klub Bezpiecznego Puchatka”.

Wnioskodawca projektu

Zespół Oświatowy w Śmiarach, 08-112 Wiśniew.

Cel główny projektu

Celem akcji jest edukacja i poprawa bezpieczeństwa dzieci, które rozpoczynają naukę w szkole oraz wspierania ich rozwoju.

Cele szczegółowe projektu

- Zwrócenie uwagi na potencjalne zagrożenie.
- Uświadomienie dzieciom i ich rodzicom skutków niebezpiecznych zachowań w domu, szkole i na drodze.

Miejsce realizacji projektu

Zespół Oświatowy w Śmiarach, 08-112 Wiśniew.

Beneficjenci projektu

- Uczniowie i uczennice klasy I szkoły podstawowej.
- Wychowawcy klas.
- Rodzice dzieci.

Projekt 9. „ Szkoła Promująca Zdrowie”.

Wnioskodawca projektu

Zespół Oświatowy w Śmiarach, 08-112 Wiśniew.

Cel główny projektu

- Stwarzanie okazji do gromadzenia różnych doświadczeń i wiedzy na temat zdrowego stylu życia.
- Zapewnienie optymalnych warunków do pracy i wypoczynku.
- Tworzenie warunków do harmonijnego rozwoju psychoruchowego uczniów naszej szkoły.

Cele szczegółowe projektu

- zwrócenie uwagi uczniów na potrzebę dbania o własne zdrowie: prawidłowe odżywianie, higienę osobistą, higienę pracy i wypoczynku, aktywność ruchową;
- stworzenie przyjaznego klimatu w szkole poprzez dobrą komunikację, humor, emocjonalne wsparcie, owocne współdziałanie;
- zadbanie o wystrój szkoły, klas i korytarzy;
- zachęcenie rodziców do odwiedzania szkoły i współpracy z nią ;
- zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy;
- zapewnienie ciekawych form spędzania wolnego czasu oraz rozwijania zainteresowań uczniów;
- podnoszenie kompetencji zawodowych nauczycieli;
- propagowanie idei Szkoły Promującej Zdrowie wśród uczniów, nauczycieli i rodziców.

Miejsce realizacji projektu

Zespół Oświatowy w Śmiarach, 08-112 Wiśniew.

Beneficjenci projektu

- Uczniowie i uczennice klas szkoły podstawowej i gimnazjum.
- Wychowawcy klas.
- Rodzice dzieci.

Projekt 10. „ Uwaga Nadwaga”.

Wnioskodawca projektu

Zespół Oświatowy w Radomyśli, 08-112 Wiśniew.

Cel główny projektu

Program pomagający zdobyć wiedzę dotyczącą zdrowego odżywiania się oraz profilaktyki otyłości.

Cele szczegółowe projektu

- Rozpowszechnienie wiedzy na temat prawidłowych nawyków żywieniowych, które są skuteczną metodą profilaktyczną.
- Zachęcenie do dbania o własne zdrowie i walki ze zbędnymi kilogramami, ale metodami które są zdrowe i naturalne.

Miejsce realizacji projektu

Zespół Oświatowy w Radomyśli, 08-112 Wiśniew.

Beneficjenci projektu

- Uczniowie i uczennice klas szkoły podstawowej i gimnazjum.
- Wychowawcy klas.
- Rodzice dzieci.

Projekt 11. „Znajdź właściwe rozwiązanie”.

Wnioskodawca projektu

Zespół Oświatowy w Śmiarach, 08-112 Wiśniew.

Cel główny projektu

Zapobieganie palenia tytoniu wśród uczniów starszych klas szkół podstawowych i gimnazjum.

Cele szczegółowe projektu

- Integracja grup. Wyróżnienie liderów. Uzasadnienie i wzmocnienie postaw zobowiązujących do nie palenia.
- Ukazanie funkcjonowania ludzkiego organizmu i jego potrzeb, a przede wszystkim konieczność odpowiedniego odżywiania i czystego powietrza.
- Przekazanie wiadomości o zachowaniach asertywnych, uczenie się rozpoznawania swych zachowań oraz uświadomienie mechanizmów nacisku grupowego wraz z nauczeniem się sposobów odmowy.
- Uczenie rozpoznawania odczuć przeżywanych w sytuacjach trudnych, uświadomienie mechanizmów konfliktu, jak również uczenie umiejętności radzenia sobie z problemami.
- Uczenie umocnienia poczucia własnej wartości w zbudowaniu pozytywnego myślenia o sobie i kształtowania ważnych umiejętności w kontaktach z ludźmi.

Miejsce realizacji projektu

Zespół Oświatowy w Śmiarach, 08-112 Wiśniew.

Beneficjenci projektu

- Starsi uczniowie i uczennice klas szkoły podstawowej i gimnazjum.
- Wychowawcy klas.
- Rodzice dzieci.

Projekt 12. Projekt propagujący czytelnictwo dla klas 1-3.

Wnioskodawca projektu

Zespół Oświatowy w Wiśniewie, ul. T. Kościuszki 54,08-112 Wiśniew

Cel główny projektu

Rozwijanie umiejętności służących zdobywaniu wiedzy (czytanie, pisanie)

Cele szczegółowe projektu

- zapoznanie z wybranymi utworami literatury dziecięcej;
- słuchanie wierszy, baśni, opowiadań;
- kształtowanie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji, korzystanie z bibliotek (szkolnej i miejskiej), czytelnicy, zbiorów własnych dzieci;
- wyrabianie postawy poszanowania księgozbioru;
- stymulowanie rozwoju zainteresowań czytelniczych, rozbudzanie potrzeby kontaktu z książką;
- poznanie pracy bibliotekarza, księgarza, wydawcy;
- poznanie terminów i pojęć związanych z biblioteką i książką;
- wyrabianie umiejętności poprawnego posługiwania się językiem ojczystym;
- rozwijanie umiejętności obiektywnego oceniania pracy swojej i kolegów;
- pobudzanie umiejętności własnej prezentacji przed klasowym i szkolnym audytorium;
- porównywanie treści utworu czytanego i odtworzonego z taśmy magnetofonowej;
- stwarzanie okazji i stymulowanie do korygowania wad wymowy.

Miejsce realizacji projektu

Zespół Oświatowy w Wiśniewie, ul. T. Kościuszki 54,08-112 Wiśniew

Beneficjenci projektu

- uczniowie i uczennice klas 1-3 szkoły podstawowej

Projekt 13. „Śniadanie daje moc”.

Wnioskodawca projektu

Zespół Oświatowy w Wiśniewie, ul. T. Kościuszki 54,08-112 Wiśniew

Cel główny projektu

- Zwiększenie świadomości na temat zdrowego odżywiania i roli śniadania w diecie dziecka.

Cele szczegółowe projektu

- Przyczynianie się do obniżania poziomu niedożywiania dzieci w Polsce-poprzez edukację oraz promocję prawidłowego żywienia.

- Edukację najmłodszych przez zaangażowanie rodziców i nauczycieli w kwestie prawidłowego żywienia dzieci.

Miejsce realizacji projektu

Zespół Oświatowy w Wiśniewie, ul. T. Kościuszki 54,08-112 Wiśniew

Beneficjenci projektu

- uczniowie i uczennice szkoły podstawowej

Projekt 14. „Zdrowe odżywianie”.

Wnioskodawca projektu

Zespół Oświatowy w Wiśniewie, ul. T. Kościuszki 54,08-112 Wiśniew

Cel główny projektu

- Uświadomienie wpływu sposobu odżywiania na zdrowie i samopoczucia człowieka.

Cele szczegółowe projektu

- Zachęcenie do spożywania zdrowego drugiego śniadania
- Popularyzacja mleka i jego przetworów
- Zachęcenie do większej aktywności fizycznej

Miejsce realizacji projektu

Zespół Oświatowy w Wiśniewie, ul. T. Kościuszki 54,08-112 Wiśniew

Beneficjenci projektu

- uczniowie i uczennice szkoły podstawowej
- rodzice
- wychowawcy

Projekt 15. Unijny program profilaktyki uzębienia dla oddziału przedszkolnego.

Wnioskodawca projektu

Zespół Oświatowy w Wiśniewie, ul. T. Kościuszki 54,08-112 Wiśniew

Cel główny projektu

- Obniżenie występowania próchnicy zębów u dzieci w wieku 0-5 lat.

Cele szczegółowe projektu

- Poprawa zdrowia jamy ustnej dzieci w wieku 3-5 lat.
- Wzrost świadomości i utrwalenie prawidłowych nawyków w zakresie higieny jamy ustnej w grupach docelowych.

Miejsce realizacji projektu

Zespół Oświatowy w Wiśniewie, ul. T. Kościuszki 54,08-112 Wiśniew

Beneficjenci projektu

- Dzieci wieku przedszkolnego
- Rodzice
- Wychowawcy

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2012-2015

Tabela 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2012-2015

Tabela 3. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2012-2015

Tabela 4. Zasoby mieszkaniowe gminy w latach 2012-2015

Tabela 5. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2012-2015

Tabela 6. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do szkół

Tabela 7. Środki finansowe wydatkowane przez GOPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2012-2015

Tabela 8. Rodziny i przebywające w nich osoby, objęte pomocą społeczną w gminie w latach 2012-2015

Tabela 9. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2012-2015

Tabela 10. Najczęstsze powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2012-2015

Tabela 11. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2012-2015

Tabela 12. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2012-2015

Tabela 13. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2012-2015

Tabela 14. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2012-2015

Tabela 15. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy

Wykresy:

Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające rodziny mieszkające w gminie

Wykres 2. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca

Wykres 3. Jaka jest organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie?

Wykres 4. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?

Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?

Wykres 6. Jaki jest dostęp do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży?

Wykres 7. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?

Wykres 8. Jaki jest dostęp do wsparcia i rehabilitacji dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi w gminie?